ЗВЯЗДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

26 кастрычніка 1991 г.
СУБОТА
№ 206 (21734)
Цана 20 кап.

Да канца падпіскі засталося 6 дзён. Выпісвайце штодзённую беларускамоўную газету!

Падпісана Дэкларацыя аб добрасуседстве

24 кастрычніка ў сталіцу Літвы з афіцыяльным візітам прыбыла дэлегацыя Рэспублікі Беларусь на чале са Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі С. Шушкевічам.

У вільнюскім аэрапорце яе сустракалі намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі К. Матэка, намеснік прэм'ер-міністра Літвы З. Вайшвіла, члены Прэзідыума Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі.

У першай палавіне дня кіраўнік парламента Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіч і Старшыня Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі В. Ландсбергіс мелі гутарку сам-насам. У Доме гасцей адбылася сустрэча прадстаўнікоў Літвы і Беларусі, на якой абмеркаваны прынцыпы палітычнага, эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва суседніх дзяржаў.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіч усклаў вянок да месца пахавання ахвяр 13 студзеня на Антакальнскіх могілках у Вільнюсе.

Цёпла, апладысментамі ён быў сустрэты ў парламенце Літоўскай Рэспублікі. Тут С. Шушкевіч выступіў з прамовай.

Кіраўнікі дзвюх дзяржаў падпісалі Дэкларацыю аб прынцыпах добрасуседскіх адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Літоўскай Рэспублікай.

Каменціруючы гэты факт, старшыня Камісіі Вярхоўнага Савета Літвы па правах чалавека і нацыянальнасцей В. Чэпайціс сказаў: «Дакумент, які сёння падпісаны, з'яўляецца першым, вельмі важным этапам у наладжванні адносін паміж Літвой і Беларуссю, як самастойнымі дзяржавамі. Самае галоўнае, што Літва і Беларусь выступаюць як суб'екты міжнароднага права і ўстанаўліваюць у гэтай дэкларацыі прынцыпы сваіх будучых добрасуседскіх адносін.

Адзін з галоўных момантаў, які ўпамянуты ў дэкларацыі,— гэта прызнанне абодвума бакамі сваёй прыхільнасці да прынцыпаў хельсінкскага працэсу — у тым ліку, непарушнасці граніц. Я думаю, што гэта дэкларацыя стане добрым фундаментам для падпісання дагавора паміж Беларуссю і Літвой, у якім будуць урэгуляваны і іншыя адносіны. Таму што ў прынцыпе такі дагавор з Расіяй, які намі ўжо падпісаны, рэгулюе такую важную галіну адносін, як правы грамадзян Літвы і Расіі ў гэтым выпадку, а цяпер ён будзе рэгуляваць правы грамадзян у Літве і Беларусі на тэрыторыі кожнай з рэспублік».

Пасланцы Беларусі сустрэліся з членамі Таварыства культуры беларусаў Літвы «Сябрына».

Вечарам адбылася прэс-канферэнцыя.

У доме гасцей была дадзена ўрачыстая вячэра ў гонар Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

У той жа дзень С. Шушкевіч і іншыя члены дэлегацыі адбылі ў Мінск.

У час сустрэчы. Фота БЕЛТА.

ДЭКЛАРАЦЫЯ

АБ ПРЫНЦЫПАХ ДОБРАСУСЕДСКІХ АДНОСІН ПАМІЖ РЭСПУБЛІКАЙ БЕЛАРУСЬ І ЛІТОЎСКАЙ РЭСПУБЛІКАЙ

Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка

— грунтуючыся на Дэкларацыі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР ад 27 ліпеня 1990 года і Законе аб наданні Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Беларускай ССР статуса канстытуцыйнага закона ад 25 жніўня 1991 года, а таксама на Акце Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі аб аднаўленні незалежнасці Літоўскай дзяржавы ад 11 сакавіка 1990 года і Канстытуцыйным акце аб Літоўскай дзяржаве ад 11 лютага 1991 года;

— улічваючы шматвяковыя традыцыі палітычных, гістарычных, эканамічных і культурных сувязей паміж Беларуссю і Літвой;

— кіруючыся прынцыпамі Статута Арганізацыі Аб'яднаных Нацый і палажэннямі Заключнага акта Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, Парыжскай хартыі для новай Еўропы і іншых дакументаў гэтай Нарады;

— усведамляючы сваю адказнасць за міжнародны мір, бяспеку, узаемаразуменне, супрацоўніцтва і ўлічваючы значэнне беларуска - літоўскіх адносін для свабоднай, дэмакратычнай і паважаючай правы чалавека Еўропы;

— выказваючы ўзаемную зацікаўленасць у развіцці добрасуседскіх адносін і ўсебаковага супрацоўніцтва паміж дзвюма дзяржавамі,

заяўляюць наступнае:

1. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка грунтуюць свае адносіны на ўзаемнай павазе дзяржаўнага суверэнітэту адзін аднаго.

2. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка ў сваіх адносінах кіруюцца прынцыпамі раўнапраўя, тэрытарыяльнай цэласнасці дзяржаў, неўмяшання ва ўнутраныя справы, павагі правоў чалавека, добрасуседства, узаемаразумення і ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва.

3. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка лічаць прынцып непарушнасці межаў, зафіксаваны ў хельсінкскім Заключным акце, важнейшым фактарам стабільнасці ў Еўропе. Канкрэтныя пытанні дэлімітацыі беларуска - літоўскай мяжы і наступнай яе дэмаркацыі падлягаюць дакладнаму разгляду ў бліжэйшы час, і з гэтай мэтай Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка створаць змешаную камісію з прадстаўнікоў абедзвюх дзяржаў.

4. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка прызнаюць асобую важнасць пытанняў бяспекі і будуць імкнуцца да добрага супрацоўніцтва ў гэтай галіне, да ўзгаднення дзеянняў як на двухбаковым, так і на міжнародным узроўні. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка лічаць недапушчальным магчымае ўтварэнне, знаходжанне і дзеянні любых узброеных фарміраванняў на тэрыторыі аднаго з бакоў, якія падпісалі Дэкларацыю, накіраваныя супраць другога боку.

5. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць імкнуцца забяспечыць адпаведна літоўцам у Беларусі і беларусам у Літве правы і свабоды, роўныя правам і свабодам сваіх грамадзян.

Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка прызнаюць этнічную, культурную і моўную самабытнасць беларусаў у Літве і літоўцаў у Беларусі і абавязваюцца забяспечваць ім умовы для свабоднага развіцця гэтай самабытнасці і садзейнічаць іх сувязям са сваёй нацыяй у другой дзяржаве, якая падпісала Дэкларацыю. У гэтых мэтах бакі будуць імкнуцца да стварэння для беларусаў у Літве і літоўцаў у Беларусі адпаведных магчымасцей у галіне адукацыі, навукі, культуры і рэлігіі.

Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка забяспечаць ахову на сваёй тэрыторыі гістарычных і культурных помнікаў абодвух народаў.

6. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць развіваць усебаковае культурнае і навуковае супрацоўніцтва, садзейнічаць пашырэнню кантактаў паміж культурнымі і навуковымі ўстановамі, арганізацыямі, спецыялістамі і асобнымі грамадзянамі.

Праяўляючы асаблівы клопат аб выхаванні падрастаючага пакалення ў духу міру, узаемнай павагі і ўзаемаразумення паміж народамі, Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць імкнуцца да аб'ектыўнага асвятлення гісторыі ў працэсе навучання ў сістэме дзяржаўнай і прыватнай адукацыі.

7. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць садзейнічаць узаемавыгаднаму развіццю гандлёвага абмену, эканамічнаму і навукова-тэхнічнаму супрацоўніцтву і ў гэтых мэтах у бліжэйшы час падпішуць гандлёва-эканамічнае пагадненне.

8. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць актыўна супрацоўнічаць у галіне аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў, асаблівую ўвагу ўдзяляючы басейну рэк Нёман—Нерыс, групе Браслаўскіх азёр і бяспецы эксплуатацыі атамных электрастанцый, у мэтах папярэджвання трансгранічных забруджанняў і ліквідацыі іх вынікаў.

9. Усе пытанні, якія ўзнікаюць у адносінах паміж Рэспублікай Беларусь і Літоўскай Рэспублікай, будуць рэгулявацца імі ў ходзе двухбаковых кансультацый і перагавораў.

10. Рэспубліка Беларусь і Літоўская Рэспубліка будуць супрацоўнічаць на міжнароднай арэне і праводзіць кансультацыі па тых пытаннях міжнародных адносін, якія ўяўляюць для іх цікавасць.

11. Прынцыпы гэтай Дэкларацыі будуць развіты і замацаваны ў міждзяржаўным Дагаворы паміж Рэспублікай Беларусь і Літоўскай Рэспублікай.

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь
С. ШУШКЕВІЧ.

Старшыня Вярхоўнага Савета Літоўскай Рэспублікі
В. ЛАНДСБЕРГІС.

Вільнюс. 24 кастрычніка 1991 года.

Прамова Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. С. Шушкевіча

ў парламенце Літоўскай Рэспублікі 24 кастрычніка 1991 года

Шаноўны спадар Старшыня!

Глыбокапаважаныя спадарыні і спадары!

У парламенце Літоўскай Рэспублікі мне даводзіцца выступаць другі раз. Першы раз я быў вашым госцем у мінулым годзе як намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі, калі вы мужна абаранялі сваю незалежнасць ад путчыстаў, што імкнуліся звергнуць канстытуцыйную ўладу Літоўскай Рэспублікі.

Неаднаразовае наведванне Літвы беларускімі парламентарыямі дапамагло распазнаць праўду падзей і давесці яе да Вярхоўнага Савета Беларусі, які ў выніку гэтага адназначна асудзіў сілавыя авантуры і падтрымаў народ Літвы ў яго нацыянальна - дэмакратычным змаганні за незалежнасць.

Карыстаючыся гонарам быць сёння ў вашым парламенце, я ад імя Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь вітаю незалежную Літву, яе парламент, яе народ і жадаю ўсім вам поспехаў на тым шляху, які вы самі абралі.

Хацеў бы зараз, паважаны спадар Старшыня, сказаць асабіста Вам слова грыбокай падзякі за віншаванні і добрыя словы зычлівасці з нагоды абвяшчэння Рэспублікай Беларусь палітычнага і эканамічнага суверэнітэту, майго абрання на пасаду Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі.

Шаноўны спадар Старшыня!

Бываючы ў старажытнай Вільні, беларусу цяжка ўтрымацца ад спакусы зрабіць экскурс у гісторыю суіснавання нашых народаў, правесці паралелі паміж мінулым і сучасным, зрабіць пэўныя экстрапаляцыі, узгадаць полацкую «Пагоню» і летувіскага «Віціса», наша ваярскае братэрства пад Грунвальдам, у час паўстання 1831 і 1863 гадоў, працытаваць штосьці з шэдэўраў нашай агульнай дзяржаўна-палітычнай і юрыдычнай думкі — Статута Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага.

Ступаючы па гістарычным віленскім бруку, беларус спакваля кіруецца да тых мураванак, дзе ў сярэднявеччы лунаў дух Францішка Скарыны, дзе на пачатку нашага стагоддзя тварыў Янка Купала. Вобраз «Пагоні» і Вострай Брамы натхнілі зорку нашай беларускай паэзіі Максіма Багдановіча на такія словы:

«Старадаўняй літоўскай Пагоні
Не разбіць, не спыніць,
не стрымаць!..»

Але пакінем навукоўцам ды публіцыстам філалагічныя рэмінісцэнцыі. Жыццё вяртае нас у сённяшні дзень, схіляе хутчэй на геапалітычны роздум.

Узаемадачыненні Літоўскай Рэспублікі і Рэспублікі Беларусь — пытанне не рэгіянальнае, нават не пытанне чыста еўрапейскага працэсу, у якім афіцыйна задзейнічана зараз 38 дзяржаў. Беларусь займае геаграфічна перыферыйнае становішча адносна тэрыторыі былога Савецкага Саюза. Аднак з улікам таго, што на яе тэрыторыі пакуль знаходзіцца значная частка Узброеных Сіл і ўзбраення (у тым ліку і ядзернага) былога Саюза, праблемы далейшай палітычнай арыентацыі рэспублікі нельга аднесці ў зону маргінальных зацікаўленняў міжнароднай супольнасці.

Ці адбудзецца сапраўдная еўрапейская інтэграцыя ўвогуле, ці пачнецца яна з так званай перыферыі былога Саюза, ці пойдзе па шляху ад так званага Цэнтра — пытанне часу. Назіранні за эканамічным і палітычным развіццём у іншых рэспубліках былога Савецкага Саюза, а таксама ў нашых заходніх суседзяў схіляюць да пераканання, што большыя перспектывы мае інтэграцыя, якая пачнецца праз бліжэйшых суседзяў і звяжа Цэнтральную і Заходнюю Еўропу шчыльней перш з перыферыяй былога Саюза. Тут, відавочна, хутчэй і лягчэй пойдуць і палітычныя, і эканамічныя рэформы па ўсёй прасторы. Суседства цэнтральных і ўсходніх рэгіёнаў былога Саюза з іншымі культурна-рэлігійнымі традыцыямі і ментальнасцю будзе дыктаваць ім іншая канцэпцыя дзяржаўнасці, вайсковага будаўніцтва, знешняй і ўнутранай палітыкі.

Наш Вярхоўны Савет дэ-юрэ ўжо зрабіў свой выбар: «Дэкларацыі аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь» нададзены статус канстытуцыйнага закона. У ёй дакладна сказана «Беларуская Рэспубліка мае права на ўласныя Узброеныя Сілы, унутраныя войскі, органы дзяржаўнай і грамадскай бяспекі, падначаленыя Вярхоўнаму Савету Рэспублікі Беларусь... Беларуская Рэспубліка ставіць сваёй мэтай зрабіць сваю тэрыторыю бяз'ядзернай зонай, а рэспубліку — нейтральнай дзяржавай».

Калі паслядоўна прытрымлівацца духу і літары гэтага канстытуцыйнага закона, то для Рэспублікі Беларусь сэнс пераходнага перыяду ў вайсковым пытанні набывае абсалютна выразныя абрысы ў кантэксце канстытуцыйнага працэсу. Мы маем права толькі часова заставацца ў блокавай сістэме і трымаць ядзернае ўзбраенне. Наша канцовая мэта — інтэграцыя ў бяз'ядзерную Еўропу, нейтралітэт, сістэма калектыўнай бяспекі ў сістэме Аб'яднаных Нацый. Пра будучы бяз'ядзерны пояс «Балтыя — Беларусь» у мінулым годзе на сесіі ААН ужо заявілі нашы прадстаўнікі. У Законе аб народаўладдзі ў Рэспубліцы Беларусь канстатуецца, што без ведама Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь на яе тэрыторыі не можа адбыцца ні ўвод, ні перадыслакацыя вайсковых кантынгентаў. Гэта значыць, што ўсе пытанні размяшчэння, вываду армейскіх падраздзяленняў, у тым ліку і іх часцей, размешчаных за межамі Беларусі, будуць вырашацца толькі з яе ўдзелам як суверэннай дзяржавы, а не як часткі пэўнага аб'яднання дзяржаў. Зразумела, што пры перамовах паміж Літоўскай Рэспублікай і СССР Рэспубліка Беларусь можа быць прадстаўлена толькі як самастойная дзяржава, член эканамічнага аб'яднання, ці проста назіральнік.

Пытанні нашых межаў з Літвой і нацыянальных меншасцяў, пра што я скажу больш падрабязна пазней, — справа толькі Літвы і Беларусі.

Шаноўныя спадары і спадарыні!

Сёння ў дзень ААН ад імя аднаго з яе першапачатковых членаў — Рэспублікі Беларусь — я шчыра віншую Літоўскую Рэспубліку з афіцыйным членствам у гэтай аўтарытэтнай міжнароднай арганізацыі.

У адпаведнасці з канстытуцыйным Законам аб дзяржаўнай незалежнасці Рэспублікі Беларусь наш парламент прыняў 2 кастрычніка заяву Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб прынцыпах знешнепалітычнай дзейнасці Рэспублікі Беларусь», у якой пацвердзіў прыхільнасць Беларусі да прынцыпаў Статута ААН, прынцыпаў Усеагульнай дэкларацыі правоў чалавека і міжнародных абавязацельстваў Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з яе міжнароднымі дагаворамі, у тым ліку Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах і Міжнароднага пакта аб эканамічных, сацыяльных і культурных правах.

Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь выказаў гатоўнасць далучыцца да факультатыўнага пратакола да Міжнароднага пакта аб грамадзянскіх і палітычных правах ад 16 снежня 1966 года і прызнаць кампетэнцыю Камітэта па правах чалавека ў адпаведнасці з арт. 41 гэтага пакта.

Наш Вярхоўны Савет звярнуўся да кіраўнікоў парламентаў краін—удзельніц Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе з прапановай прыняць Рэспубліку Беларусь у якасці паўнапраўнага члена гэтай Нарады і пачаць перамовы аб знішчэнні ядзернай зброі і аб'яўленні еўрапейскага кантынента бяз'ядзернай зонай.

Спадзяюся, што ў асобе Літоўскай Рэспублікі, зараз ужо паўнапраўнага члена гэтай Нарады, Рэспубліка Беларусь знойдзе падтрымку ў гэтым нашым шчырым імкненні. Нашы дзяржавы зацікаўлены ў гэтым як непасрэдныя суседзі.

Шаноўны Старшыня!

Паколькі Літоўская Рэспубліка ўжо стала паўнапраўным членам Хельсінкскага працэсу, а Рэспубліка Беларусь таксама становіцца на гэты шлях, то адпаведна нашыя двухбаковыя адносіны павінны грунтавацца на прынцыпах Заключнага акта Нарады па бяспецы і супрацоўніцтву ў Еўропе, у тым ліку і на прынцыпе непарушнасці межаў. Адпаведна гэтаму прынцыпу мы павінны разглядаць «як непарушныя ўсе межы паміж сабой, так і межы ўсіх дзяржаў у Еўропе», і таму мы павінны «ўстрымлівацца зараз і ў будучыні ад любых спробаў змяніць гэтыя межы».

Разам з тым, як дзяржава-ўдзельнік Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў 1969 года, у прыватнасці ў адпаведнасці з п. 1а арт. 59 і палажэнняў арт. 4 гэтай Канвенцыі, Рэспубліка Беларусь магла б лічыць магчымым весці плённы дыялог са сваімі суседзямі на ўзаемавыгаднай аснове ў духу добрай волі з улікам таго, што дзяржаўныя межы Беларусі, пачынаючы з так званага Брэсцкага міру 1918 года, потым Рыжскага мірнага дагавора ад 18 сакавіка 1921 года і нарэшце пакта Молатава—Рыбентропа 1939 года і савецка-польскага дагавора ад 16 жніўня 1945 года, вызначаліся без удзелу Беларусі. Дарэчы, на пачатку дагавор 1921 года меў афіцыйную назву «Мирный договор между Россией и Украиной, с одной стороны, и Польшей — с другой». У савецкім жа зборніку дзеючых Дагавораў, пагадненняў і канвенцый, заключаных з замежнымі дзяржавамі (вып. 1—11, 3-е изд. М. 1935 г., № 30, с. 119), ён ужо называецца «Мирный договор между БССР, РСФСР и УССР, с одной стороны, и Польской Республикой, с другой».

Разважлівы палітык сёння добра разумее розніцу паміж прадстаўніком нацыянальнай меншасці, які апынуўся ў адпаведнай дзяржаве ў выніку міграцыйных працэсаў апошніх дзесяцігоддзяў, і паміж чалавекам, продкі якога стагоддзямі жывуць у пэўным краі, але які ў сілу збегу геапалітычных абставін апынуўся за дзяржаўнымі межамі свайго этнасу, застаючыся на сваёй этнічнай тэрыторыі. З пункту гледжання правоў чалавека тут ужо дзейнічае двайное права — права нацыянальнай меншасці і права прадстаўніка карэннага насельніка, аўтахтона.

У духу Хельсінкскага пагаднення мы падпісалі і двухбаковую Дэкларацыю аб добрасуседскіх адносінах з Рэспублікай Польшча. Мы ўпэўнены, што літара закона нашых пагадненняў у нашых узаемадачыненнях будзе добра спалучацца з гістарычнымі рэаліямі.

На мінулым тыдні наш Вярхоўны Савет прыняў Закон аб грамадзянстве Рэспублікі Беларусь, згодна з якім грамадзянін Рэспублікі Беларусь можа мець толькі адно грамадзянства. Пытанні двайнога грамадзянства могуць разглядацца як прыватны выпадак. Грамадзянамі Рэспублікі Беларусь аб'яўляюцца ўсе жыхары рэспублікі, якія стала жывуць у Беларусі на момант уступлення закона ў сілу. Грамадзяне, бацькі і дзяды якіх нарадзіліся ў межах Беларусі, або асобы, якія нарадзіліся па-за яе сучаснымі дзяржаўнымі межамі, але ідэнтыфікуюць сябе як беларусы, маюць права прэтэндаваць на атрыманне беларускага грамадзянства без сямігадовага тэрміну віду на грамадзянства.

Спадзяюся, што двухбаковыя пагадненні паміж Літвой і Беларуссю дазволяць разумна вырашыць пытанні маёмасных і грамадзянскіх узаемадачыненняў.

Сёння мы маем намер падпісаць Дэкларацыю аб прынцыпах добрасуседскіх адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Літоўскай Рэспублікай. Бакамі прызнаецца этнічная, культурная і моўная самабытнасць беларусаў у Літве і літоўцаў у Беларусі.

Дакументам гарантуюцца ўсе ўмовы для свабоднага развіцця гэтай самабытнасці.

Ёсць добрая надзея на тое, што беларусы ў Літве, а літоўцы ў Беларусі будуць карыстацца роўнымі правамі і свабодамі, а таксама мець адпаведныя магчымасці ў адукацыі, навуцы, культуры і рэлігіі.

Погляды спадара Вітаўтаса Ландсбергіса і мае асабістыя на гэту праблему супадаюць. Яны адпавядаюць духу дзяржаўных і міжнародных пагадненняў, прынцыпам добрасуседства.

Думаю, што пытанні мяжы, мытні, памежнага транзіту, гандлю, руху замежных грамадзян і шматлікія іншыя знойдуць станоўчае вырашэнне ў ходзе працы нашых сумесных рабочых груп, што дазволіць у бліжэйшы час падпісаць змястоўнае выніковае рамачнае пагадненне паміж Рэспублікай Беларусь і Літоўскай Рэспублікай.

Хацеў бы закончыць свой выступ на лірычнай ноце. Я ўдзячны Вам, спадар Старшыня, за запрашэнне выступіць у вашым парламенце. Вы — прафесар музыкі, я — прафесар фізікі. Думаю, што па прынцыпу ўзаемадапаўняльнасці ў нашых асабістых кантактах нас будуць натхняць гармонія і прагматыка. Няхай яны служаць на карысць літоўскага і беларускага народаў.

Дзякуй за ўвагу.

Дзе «пайка» кожнага?

З сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

Здаецца, так і не прыжывецца гэтае нязвыклае і не вельмі зручнае для вымаўлення слова «раздзяржаўленне», на якім нярэдка спатыкаліся дэпутаты на вясновай сесіі. І справа тут не ў тым, што мы адмаўляемся ад таго працэсу, які пазначаны гэтым тэрмінам, і не ў нейкіх там лінгвістычных пошуках, а, напэўна, у больш дакладным вызначэнні самога працэсу і поўным адмаўленні, так сказаць, ідэалагічнай сарамлівасці. Месца расплывістага, сціпла-эўфемістычнага «раздзяржаўлення» цалкам займае канкрэтнае і вельмі дакладнае паняцце «прыватызацыя». І назва адпаведнага законапраекта, які быў вынесены на гэтым тыдні на абмеркаванне, набыла гэткую ж гранічную дакладнасць: «Аб прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці», або, як сказана ў першым яго артыкуле, — аб пераходзе права ўласнасці на прадпрыемствы, маёмасныя комплексы і іншую маёмасць ад дзяржавы да грамадзян і тых юрыдычных асоб, дзейнасць якіх заснавана на недзяржаўных формах уласнасці (прыватная, калектыўная, змешаная). Коратка і зразумела. Дык што, «поўны наперад» у прыватную ўласнасць, без якой і аб рыначных адносінах усур'ёз гаварыць нельга?

Ды не. Ва ўсякім разе, пакуль што. Закон так і не прыняты, нават у першым чытанні. На старшыню Камітэта па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю В. Мацюшэўскага (прычым, на яго ў першую чаргу) і старшыню Камісіі па эканамічнай рэформе Л. Козіка, якія прадстаўлялі законапраект, абрушылася нямала пытанняў. Найбольш характэрнае прагучала так: «Дзе доля кожнага грамадзяніна?» Словы В. Мацюшэўскага ў адказ: «Мы не разглядалі», вядома ж, паслужылі слабым аргументам.

Прынамсі, справа не толькі ў тым, што не была «выдзелена» кожнаму гэтая самая доля. Паспрабуем вылучыць найбольш важныя, галоўныя пытанні, якія паўсталі пры абмеркаванні законапраекта.

Па-першае: як, па якой методыцы лічыць, ацэньваць нацыянальнае багацце рэспублікі? Адсюль і наступнае пытанне, якое лагічна вынікае з першага: колькі канкрэтна павінна прыпадаць гэтага багацця на кожнага з нас, тым больш, што пэўную частку яго мяркуецца перадаць людзям бязвыплатна, праз так званыя інвестыцыйныя чэкі?

Але, аказваецца, што ацэнка кошту — гэта складана, а вучоныя раяць: вы пачынайце ацэньваць, а мы, маўляў, паглядзім, ці правільна лічылі. Дзіўны, аднак, падыход...

Па-другое (і гэта не менш важна), для таго, каб Закон аб прыватызацыі ўступіў у сілу, павінны таксама быць прынятымі законы аб прыватызацыі зямлі, жылля, аб грамадзянстве і іншыя заканадаўчыя акты. Павінна быць таксама адпаведная праграма прыватызацыі. Як выказаўся В. Мацюшэўскі, патрэбен цэлы шлейф узаемазвязаных дакументаў. Вядома, што іх лепш за ўсё разглядаць і прымаць у комплексе, менавіта такая думка часта гучала ў зале. Але, як зразумела ўжо, дэпутаты ўбачылі толькі кончык шлейфа — указаны законапраект, а не ўвесь пакет.

Варта зазначыць: закон аб прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці — найважнейшы сярод рыначных дакументаў, ён па сутнасці закладвае гэты самы рынак, увогуле карэнным чынам мяняе нашы адносіны да ўласнасці і само наша жыццё. І, вядома ж, пры яго прыняцці павінна быць улічана літаральна кожная дробязь. Разам з ім павінен быць распрацаваны канкрэтны механізм прыватызацыі, прычым гранічна просты і зразумелы кожнаму чалавеку, і менавіта да кожнага ён павінен быць давезены. З тым, каб пазбегнуць магчымага сацыяльнага напружання, каб «раздзяліць» (а гэта цяжэй за ўсё) максімальна правільна і справядліва. У працэс прыватызацыі мы ўвойдзем усе разам і ў большай частцы з прыкладна аднолькавым уласным капіталам, а вось з якім капіталам выйдзем?.. Вядома ж, тут важна ўлічыць абсалютна ўсё.

Спрэчнае пытанне: чаму працоўным калектывам трэба прадастаўляць пэўныя льготы пры прыватызацыі, як было закладзена ў праекце? А як быць настаўніку, медыку, пенсіянеру?.. І сапраўды, ці варта прадастаўляць некаму нейкія перавагі, нацыянальнае ж багацце стваралася працай усіх?

А падобныя льготы, можна лічыць, ужо дзейнічаюць. Згодна з Законам аб арэндзе адпаведныя калектывы могуць выкупляць маёмасць па астатковаму кошту. А што ж застаецца іншым, хто не на арэндзе, — рыначныя цэны?

Яшчэ адно з найбольш вострых пытанняў: трэба спыніць у рэспубліцы да прыняцця закона ўсялякую прыватызацыю, або, як яе яшчэ назвалі, — дзікую. Пры гэтым нярэдка гучала прапанова аб'явіць тыя прыватызацыйныя акты, якія ўжо адбыліся, неправамоцнымі... Праўда, як паглядзяць на гэта тыя, хто ўжо паспеў «прыватызавацца», хоць, зрэшты, праверыць законнасць падобных актаў, магчыма, і не пашкодзіць...

Ці ёсць ва ўрада канкрэтны план дзеянняў, дзе праграма прыватызацыі, каму павінен падпарадкоўвацца (Саўміну ці Вярхоўнаму Савету) Камітэт па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю, як засцерагчы будучыя інвестыцыйныя грошы на адпаведных рахунках грамадзян ад інфляцыі, — гэтыя і іншыя пытанні, якія гучалі на сесіі,— правамерныя. На іх трэба шукаць адказы. Аднак ці хутка надыдзе, так сказаць, сам працэс?

Так, спяшацца тут нельга. Але ж і марудзіць таксама. Наша эканоміка, якая выдыхаецца ўжо, — чакае-не дачакаецца карэнных змен. У дадзеным выпадку варта заўважыць: народныя дэпутаты, здаецца, усё, што звязана з прыватызацыяй, імкнуцца ўзяць у свае рукі. І няхай. Для надзейнасці. Але, можа, тое, што бясспрэчна, пакінуць усё ж ураду, з якога калі- небудзь спытаецца за выкананне праграмы стабілізацыі эканомікі і пераходу да рынку? І няхай ён дзейнічае. Напрыклад, праводзіць продаж на конкурснай, аўкцыённай аснове (вядома, з шырокай інфармацыяй насельніцтва) невялікіх прадпрыемстваў, арганізацый службы быту і г. д.?

Каб зусім не стаяць на месцы, чакаючы ўсяго «пакета» адразу. Але калі яго падрыхтуюць?

Іван БАРАНОЎСКІ,
аглядальнік «Звязды».

Сустрэча з кіраўнікамі прадпрыемстваў

У сталіцы рэспублікі адбылася сустрэча прэм'ер-міністра Беларусі В. Ф. Кебіча з кіраўнікамі прадпрыемстваў. Яна праведзена для ўзгаднення і ўнясення паправак у эканамічныя законапраекты, падрыхтаваныя да зацвярджэння Вярхоўным Саветам рэспублікі.

Разгледжаны пытанні, якія датычаць падаткаабкладання мясцовых прадпрыемстваў, аб'яднанняў і арганізацый, перадачы прадпрыемстваў саюзнага падпарадкавання ў веданне рэспублікі, аб цэнах і заработнай плаце, дзяржзаказе.

Прэм'ер-міністр Беларусі вызначыў асноўныя напрамкі работы рэспубліканскай прамысловасці, якая з-за павышэння кошту сыравіны (ужо вядома, што ў будучым годзе Расія павысіць цэны толькі на нафту ў чатыры разы), павінна змяніцца і стаць навукаёмістай. На думку В. Ф. Кебіча, прыярытэты такія: тавары народнага спажывання, тэхніка для сельскай гаспадаркі, будаўніцтва і ахова здароўя, стварэнне ўласнага аўтамабіля.

У ходзе сустрэчы прагучала, што ў наступным годзе ўрад рэспублікі мае намер «адпусціць» цэны на прадукцыю вытворча-тэхнічнага прызначэння.

Дырэктары заводаў і фабрык, якія прынялі ўдзел у дыскусіі, выказалі спадзяванне, што зробленыя імі заўвагі і дапаўненні да праектаў законаў будуць унесены ў гэтыя дакументы да пачатку абмеркавання ў парламенце.

А. ЛІПСКІ,
кар. БЕЛТА.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

ЗАХОЎВАЦЬ ЗВЫЧАІ ПРОДКАЎ

Нашы святы: чытацкая рада

З водгукаў на артыкул, змешчаны ў «Звяздзе» 18 кастрычніка

Сапраўды, для простых нашых людзей і дзесяць, і дваццаць гадоў таму найвялікшымі святамі лічыліся Каляды, Вялікдзень. Нашы бацькі старанна захоўвалі звычаі сваіх продкаў. Гэтыя святы вытрымалі выпрабаванне часам і даказалі сваю жыццяздольнасць. Цяпер і наогул «афіцыяльныя» святы страцілі сваю актуальнасць, а некаторыя з іх зусім не выклікаюць святочнага настрою. Трэба глядзець праўдзе ў вочы. Таму я цалкам згодны са спісам свят, падрыхтаваным Камісіяй па культуры БНФ «Адраджэнне». Толькі наўрад ці згодзіцца ўся рэспубліка адзначаць Каляды ці Радаўніцу ў адзін дзень. Мая мама кажа, што ўсё роўна будзе святкаваць Каляды 7 студзеня, як гэта рабілі яе бацькі. Яшчэ мама слушна заўважае, што нават пры польскай акупацыі веруючыя розных канфесій не працавалі кожны ў свой дзень.

А. РЫМАРУК.

г. Баранавічы.

***

Пражыў я ўжо 64 гады. Нельга сказаць, што я моцна веруючы, але і не адмаўляюся ад Бога. Ва ўсякім разе, справа не ў гэтым.

Дні рэлігійных свят нельга парушаць ні ў якім разе. Як адначаліся яны нашымі продкамі ў адпаведныя дні, дык няхай так і будзе. Напрыклад, Каляды—7—8 студзеня, Купалле—7 ліпеня, Пакроў — 14 кастрычніка, Ражство Маці Божай — 21 верасня і г. д. Іх святкавалі ў гэтыя дні мае продкі, і сёння святкуюць мае дзеці і ўнукі. І, як мне вядома, не толькі большасць беларусаў, але і іншых славянскіх народаў.

Вось наконт сучасных свят — размова іншая. Не патрэбны нам зусім Дзень Савецкай Арміі, Дзень друку, Дзень нараджэння Усесаюзнай піянерскай арганізацыі імя У. І. Леніна і шмат іншых «знамянальных» дат. А якія сродкі трацяцца на святкаванне гадавін Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі? Непатрэбны нам і Дзень незалежнасці (25 сакавіка), аднаўлення незалежнасці Беларусі (25 жніўня). Прапаную гэтыя два святы і Дзень Перамогі аб'яднаць у адно свята — Дзень Перамогі і Незалежнасці, які святкаваць 8-9 мая. Адзначаць яго ўрачыста — вайсковым парадам, мітынгамі, дэманстрацыямі і г. д. Першамай пакінуць, але святкаваць толькі адзін дзень — 1 мая.

Восьмага сакавіка таксама трэба пакінуць.

Міхаіл ШМАНЬ.

Гарадоцкі раён.

***

Лічу, што спіс свят, пададзены ў Вярхоўны Савет рэспублікі Камісіяй па культуры БНФ «Адраджэнне», вельмі своечасовы. Святкаванне гэтых дат трэба абавязкова афіцыяльна ўзаконіць.

Маргарыта ХАЦКЕВІЧ,
выкладчык Інстытута народнай гаспадаркі.

г. Мінск.

***

Я цалкам згодзен з артыкулам пра нашы святы. Неабходна толькі дабавіць 9 мая.

Баляслаў ЦЭХАНОВІЧ,
інвалід Вялікай Айчыннай вайны.

в. Моўчадзь,
Баранавіцкі раён.

***

Дарагія мае беларусы, што вы робіце, нашто ж вы пераносіце нашы Каляды на 25 снежня? Няхай каталікі пераходзяць на 7 студзеня, бо яны жывуць у праваслаўнай рэспубліцы! Амерыканскія беларусы перайшлі на 25 снежня, бо яны знаходзяцца ў чужой хаце, а мы — у сваёй. Нашто ж вы нас акаталічваеце? Вы далі спіс свят на абмеркаванне людзей. «Звязду» выпісваюць і каталікі, і яны ніколі не паставяць «плюсы», каб святкаваць 7 студзеня, яны крыжам лягуць за сваю веру і свае даты. А мы?

Без подпісу.

г. Масты.

***

Гэтае пісьмо — крык душы зняважаных беларусаў. Калі ласка, зразумейце нас нарэшце.

Нельга даваць святы (Каляды, Вялікдзень, Купалле) па каталіцкаму календару. Гэта даб'е беларусаў канчаткова, паставіць нас на калені перад палякамі. Яны і так у нас на Шчучыншчыне адчуваюць сябе, як на Усходніх Крэсах. Калі яшчэ на Беларусі і святы іхнія будуць святкаваць, тады нам трэба ўсім станавіцца палякамі і не крычаць аб адраджэнні Беларусі. Ну хоць бы ў чым сябе не зневажалі, а паказалі, што Беларусь — для беларусаў! У нас тут ніхто не думае, што каталік — гэта беларус. Каталік — паляк, цвёрда ведаюць усе, гэтага дабіваюцца касцёлы, а касцёлы на Шчучыншчыне скіраваны толькі на польскае і ўсё робяць для росквіту польскага духу.

З павагай да вас беларусы.

ДАРАШКЕВІЧ.

в. Нарашы,
Шчучынскі раён.

АД РЭДАКЦЫІ. Найперш мы абагульнім вынікі экспрэс-апытання чытачоў пра святочныя дні на Беларусі.

Колькасць галасоў, пададзеных за ўвядзенне прапанаваных свят наступная (у працэнтах ад усёй колькасці дасланых адказаў):

Каляды 25 снежня	— 48
—»— 7 студзеня	— 52
Дзень незалежнасці Беларусі 25 сакавіка	— 70
Вялікдзень*	— 100
Радаўніца*	— 88
Купалле 24 чэрвеня	— 64
—»— 7 ліпеня	— 27
Дзень Маці 20 верасня	— 64
Дзяды*	— 73
Дзень Грунвальдскай бітвы 15 ліпеня	— 61
Нацыянальны Дзень Друку 6 жніўня	— 64
Дзень аднаўлення незалежнасці Беларусі (Дзень рэспублікі) 25 жніўня	—61 %

Як пацвердзілі надзвычай эмацыянальныя лісты нашых чытачоў, адносіны да «палітычных» свят могуць з цягам часу мяняцца, а вось вернасць рэлігійным традыцыям непадуладная ні прымусу, ні пераменам часу, ні чыімсьці довадам. І калі ўжо адным з нас выпала быць хрышчонымі ў царкве, а другім — у касцёле, то нельга дапусціць, каб «богаўгодныя» святы раз'ядналі нашу і так не вельмі моцна з'яднаную нацыю. Мы прызнаём, што прапанова М. Купавы наконт святкавання Каляд («Вярхоўнаму Савету варта вызначыць для ўсіх хрысціян адзін святочны выхадны дзень — 25 снежня») у гэтым плане выглядала занадта катэгарычнай. Але праваслаўных ніхто не хацеў пакрыўдзіць — мы спецыяльна выносілі спіс свят на абмеркаванне з заўвагай, што ён не канчатковы (гэта ўсяго толькі прапановы) і мае «запас варыянтнасці». Так, многія з чытачоў жадаюць бачыць у спісе і 1 мая, і 9 мая, і 8 сакавіка... Зразумела, што святочным днём застанецца і Новы год — 1 студзеня. Праўда, па чыста эканамічных прычынах мы, напэўна, не зможам дазволіць сабе больш «чырвоных» выхадных, чым мелі раней. Разумеючы гэта, чытачы і прапануюць, напрыклад, такія дні, як Дзень Рэспублікі, Нацыянальны Дзень Друку, Дзень Грунвальдскай бітвы лічыць святочнымі, але рабочымі.

Што да самага супярэчлівага вузла праблемы — дат рэлігійных свят — то, напэўна, нават самы мудры парламент не здолее вырашыць, якую ж рэлігію лічыць уласна беларускай. Самае разумнае (пра што пішуць аўтары многіх лістоў) — дазволіць людзям розных веравызнанняў адзначаць свае вялікія святы ў традыцыйныя дні. Калі працаваць, а калі не, магчыма, яны будуць вырашаць па ўзгадненню з працоўнымі калектывамі.

Галоўнае, каб святы прымiралі, радавалі, аб'ядноўвалі нас. Дзякуем усім, хто напісаў у «Звязду», і жадаем цёплай бяседы ў бліжэйшую святочную суботу — на Дзяды, якія сёлета, дарэчы, і ў праваслаўных, і ў каталікаў прыпадаюць на адзін дзень.

*) Даты святкавання кожны вызначае ў адпаведнасці са сваёй рэлігійнай канфесіяй.

А ТЫМ ЧАСАМ...

на сёмай сесіі Вярхоўнага Савета рэспублікі праходзіць абмеркаванне пытання «Аб святочных днях у Рэспубліцы Беларусь». Народныя дэпутаты розных палітычных кірункаў адстойваюць свае прапановы. Дарэчы, як і абяцалі, мы перадалі ў парламент вынікі экспрэс-апытання чытачоў «Звязды» на гэтую тэму. І ўсё ж дэпутатам не хапіла двух дзён для таго, каб прыйсці да адзінай высновы.

А пакуль што паведамім чытачам, што ў адпаведнасці з праектам Закона Рэспублікі Беларусь на яе тэрыторыі мяркуецца ўстанавіць наступныя святы, дні якіх будуць нерабочымі: **1 студзеня — Новы год; 7 студзеня — Нараджэнне Хрыстова (праваслаўныя каляды); 8 сакавіка — Дзень маці; 25 сакавіка — Дзень Рэспублікі; Вялікдзень (Пасха) — па календары праваслаўнай і каталіцкай канфесій; 1 мая — свята Працы; Радаўніца; 9 мая — Дзень Перамогі; 27 ліпеня — Дзень незалежнасці; Дзяды (Дзень памяці) — апошняя субота кастрычніка; 7 лістапада — гадавіна Вялікага Кастрычніка; 25 снежня—Нараджэнне Хрыстова (каталіцкія каляды).**

Аб ходзе абмеркавання гэтага пытання на сёмай сесіі Вярхоўнага Савета і выніках галасавання мы раскажам на наступным тыдні.

А. МЯСНІКОЎ.

Суб'ектыў

АД ЗАВОЗУ ДА ЗАВОЗУ

Замежнікаў здзіўляе мнагалюднасць нашых гарадоў у рабочы час. Уражвае іх таксама той факт, што, пры татальнай адсутнасці далікатэсаў у магазінах, іх могуць пачаставаць выдатным абедам, што пры марсіянскай пустэчы універмагаў ходзім мы не ў замасленых ватоўках і валёнках, а даволі-такі модна апранутымі. Праўда, моднасць некалькі своеасаблівая і шакіруючая. Калі адна палова горада носіць чорныя «бананы», то другая — блакітныя. Справа тут, канешне, не ў генетычным калектывізме савецкіх людзей. Што ёсць, тое і носім.

Няцяжка ўсе гэтыя факты (мнагалюднасць вуліц, пустэчу паліц і адносную прыстойнасць знешняга выгляду людзей) аб'яднаць у адно цэлае. Так сказаць, сінтэзаваць. Замежнікам цяжкавата зразумець некаторыя асаблівасці жыцця пры загніваючым сацыялізме. Мы ж прыстасаваліся ўсур'ёз і надоўга.

Ідзіце ў ГУМ, ЦУМ, у любы прамтаварны ці прадуктовы магазін. Што вы там убачыце пасля 9 ці 10 гадзін? Правільна, мноства людзей. Што яны там робяць? Жадаюць штосьці купіць. А хто яны такія? А гэта такія ж, як і мы з вамі.

Дазвольце, а хто тады працуе ў гэтай краіне? Шчыра адкажу — не ведаю. Пэўна, недзе і хтосьці працуе, у той час калі іншыя ўпарта наведваюць магазіны.

У гарадскім статыстычным упраўленні мне далі такія лічбы. Калі ўсё насельніцтва Мінска — 100 працэнтаў, то тых, хто вучыцца ў ВНУ ці тэхнікумах, набіраецца 5 працэнтаў. Студэнты, канешне, «ад сесіі да сесіі жывуць даволі весела», але яны нават пры ўсім сваім шчырым жаданні магазінаў не запоўняць. Час зараз складаны, лепш вучыцца.

Пенсіянеры і іншыя асобы, якія знаходзяцца на дзяржзабеспячэнні, набіраюць 9,5 працэнта. За моднымі рэчамі не гоняцца па прычыне іх дарагавізны і непрактычнасці. Значыць, бабулі і дзядулі адпадаюць таксама.

Утрыманцаў, як сведчыць статыстыка (гэта ў асноўным нашы дзеці), налічваецца 27,7 працэнта. Дзецям трэба вучыцца. Апрача таго, іх фінансавыя магчымасці абмяжоўваюцца пакупкай «бабл-гума» ці марожанага.

Ёсць яшчэ асобы, крыніца даходаў якіх невядомая. Іх — 0,1 працэнта, і да ўвагі такую лічбу прымаць не трэба. Дадзеныя, праўда, часоў двухгадовай даўнасці, калі праводзіўся апошні перапіс насельніцтва. За гэты час пашырылася колькасць прыватных камерсантаў, кааператараў і работнікаў СП і МП. Падазраю, што атаварваюцца яны не ў дзяржаўных магазінах.

І нарэшце, апошняя і самая масавая група — занятае насельніцтва. Чытай: рабочыя і служачыя — 57,7 працэнта.

Не трэба глыбокіх журналісцкіх даследаванняў. Дастаткова стаць ля ўваходу ў магазін і паназіраць. Я так і зрабіў. За 10 мінут (потым у вачах замільгала) у ЦУМ зайшло і выйшла з яго каля 150 чалавек. Старых набралася 14, дзяцей (пераважна дашкольнага ўзросту і з мамамі) — 6. Астатнія ўсе — людзі цвітучага, сакавітага, можна сказаць, узросту, яўна не інваліды.

І што? Лаяць іх, выстаўляць на ганьбу, звяртацца да сумлення, адлоўліваць (як гэта рабілася пры Андропаве) і дасылаць на работу «паперы»? Думаю, усё ж такі спачатку трэба зразумець і разабрацца.

Што, напрыклад, рабіць мне, калі ўчора ў камісійным аддзеле ГУМа я ўбачыў жаночыя боты за 1.800 рублёў, такія ж, што некаторы час назад купіў за 95? Дзейнічаць па абставінах. Убачыў чаргу — станавіся. Упэўненасці ў тым, што купленая сёння за 40 рублёў кашуля заўтра не будзе каштаваць 240, у мяне няма. І ні ў кога няма. Шокавая тэрапія.

Прэзідэнт Расіі тыдзень назад заявіў, што праз месяц рэспубліка пераходзіць да лібералізацыі цэн. Пяць гадоў перабудовы не прайшлі для народа дарэмна. Ён, народ, падкаваўся ў эканоміцы і разумее, што гэта азначае для Беларусі. Толькі адно: расіяне рвануць да нас за любым таварам, бо цэны на яго ў нас яшчэ «адміністрацыйна-застойныя». А каб расіяне спакойна сядзелі дома і дарэмна не перажывалі, такія ж свабодныя цэны неабходна ўвесці і ў нашай «незалежнай» (ад каго, чаго?) рэспубліцы. Каб нікому не было крыўдна.

Нарэшце, кожны робіць просты вывад: цэны хутка «звар'яцеюць». І трэба закупляць, закупляць і яшчэ раз закупляць.

А як жа знакамітыя страты рабочага часу? Як вось з імі быць, на якую паліцу пакласці? А ніяк з імі не быць. Ну, памяркуйце самі: калі чалавек можа правесці паўдня ці дзень у «свабодным пошуку», то што ў яго за работа і ці так яна патрэбна? Каму ад гэтага дрэнна і хто што згубіць, калі Марыя Пятроўна не звяжа на рабоце чарговую шкарпэтку?

Цікава таксама з зарплатай. Яе павышэнне, як паказвае практыка, можна дабіцца шляхам праходжання па галоўнаму праспекту з лозунгамі тыпу «Рыначным цэнам — рыначную зарплату!» Як і 70 гадоў назад, велічыня зарплаты не залежыць ад велічыні і якасці зробленага. Стымула працаваць няма. Ёсць стымул бегаць па магазінах і мітынгах. Усё лагічна.

З другога боку, калі твая работа не так ужо і патрэбна, то хто за яе будзе плаціць «рыначную» зарплату? Я гэта разумею, ты, ён, яны, мы гэта разумеем. Усе усё разумеюць, таму і становяцца ў чаргу. Бо добра ведаюць адно: што заўтра будзе горш, чым сёння а паслязаўтра — горш чым заўтра. Ну, які нармальны савецкі чалавек у гэтакі гістарычны момант будзе сядзець на рабоце? Жывём ад завозу да завозу, і не наша віна, што дні завозу тавару пастаянна супадаюць з рабочымі днямі. Калі хочаце — гэта забастоўка наадварот. А што? Усе прыкметы ў наяўнасці. Работа кінута? Так. Страты ёсць? Яшчэ якія. Лозунгі прысутнічаюць? Ну, скажам, з імі па магазінах не ходзяць, але ўявіць, якія яны, у прынцыпе можна. Дзяржава спрабуе наладзіць дыялог з забастоўшчыкамі? Кожны дзень і ў любым магазіне. Праўда, патрабаванні шырокіх колаў працоўных выконваюцца вельмі дрэнна, а то і зусім не выконваюцца. Так што перманентная эканамічная забастоўка не спыняецца ні на дзень. Дазволю сабе нахабнасць меркаваць, што яна не спыняецца з таго дня, як «Аўрора» стрэльнула па Зімняму.

Я далучаюся да забастоўшчыкаў маральна. Усё ж такі трэба газету выпускаць.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

З жыцця «зорак»

Усмешка і слёзы Вольгі Корбут

Нядаўна прачытаў заметку ў газеце «Собеседник» пра крадзеж з музея грамзапісу «Матаўн» у амерыканскім горадзе Дэтройце пальчаткі Майкла Джэксана, упрыгожанай хрустальнымі пацеркамі. Пальчатка унікальная — Джэксан аб'ездзіў з ёй паўсвета ў 1982 годзе, прадстаўляючы свой дыск «Трылер». Амерыканскі мільярдэр у сувязі з гэтым арганізаваў «гарачую» тэлефонную лінію ў сваім офісе і дзяжурыць ля апарата ў надзеі адшукаць след пальчаткі. Толькі за «след» ён абяцае 50 тысяч долараў.

Вользе Корбут, любіміцы амерыканскіх прэзідэнтаў, у тым ліку і Буша, да нядаўняга часу ўвогуле было страшна адказваць на адно-адзінае пытанне сваіх заакіянскіх паклоннікаў: «Чаму вы не прыехалі ў Амерыку атрымаць прыз жаночай федэрацыі гімнастыкі ЗША? Мы вас чакалі яшчэ ў 1978 годзе».

Ну што тут адкажаш недасведчаным у пытаннях нашай унутранай палітыкі амерыканцам? Што Вольга нічога не ведала ні пра тое запрашэнне 1978 года, ні пра ўсе наступныя, якія прыходзілі, як выявілася пазней, акуратна кожны год? Што на табе проста паставілі крыж і «спісалі» самым нахабным і жорсткім чынам у разрад «невыязных»? Вольга чырванела, саромелася і разгублена гаварыла ў адказ пра шматлікія траўмы, пра вялікую загружанасць і складанасці жыцця. Амерыканцы ўсё роўна не дадуць веры, што можна так ставіцца да чалавека, якога памятае ўвесь свет. Яны былі ўпэўнены, што прычына непрыезду Корбут у ЗША адзіная: зорка зазналася.

«Зорка зазналася» — Вользе смешна з гэтай фразы. Яна сама ніколі не паверыць у тое, што можа высакамерна адмовіцца ад сустрэчы з журналістам, ці не выслухаць чарговага хадака да яе, ці не ўсміхнуцца проста ў адказ на сустрэчную добрую ўсмешку.

«Пятля Вольгі Корбут». Слёзы Вольгі Корбут. Усмешка Вольгі Корбут. І так бясконца.

Усё гэта пішу, стараючыся не ідэалізаваць гэтага чалавека, якога бачыў усяго тры ці чатыры разы. Проста спрабую зразумець, чаму амерыканскія мільярдэры ганяюцца за пальчаткамі сваіх зорак, а мы не можам звярнуць на іх, зорак, — наш гонар і прэстыж, нават элементарнай увагі.

Ведаеце, які прыём арганізавалі нашай Корбут два гады назад на паказальных выступленнях у Амерыцы? Перапоўненыя трыбуны вядомых залаў і пляцовак раўлі ад шалёнай радасці: «Олга! Олга!».

Яны памятаюць, яны любяць, яны цэняць, яны запрашаюць, сустракаюць, дапамагаюць, уважліва сочаць і, што самае парадаксальнае для нас у гэтай сітуацыі, — будуць усё гэта рабіць з вялікай ахвотай яшчэ невядома колькі гадоў.

Канешне, можна запярэчыць: колькі можна пра Корбут? Мусіць, гэтыя амерыканцы з раскошы шалеюць: «перастройка», «Горбачёф», ну, і разам з імі і «Корбат», як яе называюць у Амерыцы.

Якраз там, у Штатах, ведаюць сапраўдную цану зоркам. Туды імкнуліся і імкнуцца любымі шляхамі дзесяткі, сотні нашых былых і цяперашніх суперзорак. Вы чулі не тое што пра трыумф, пра поспех хоць бы аднаго з іх? І я не. Пасля хвалебна-ўзрушаных фраз у газетах: на гастролі ў ЗША паехаў такі і такі, праз некаторы час зноў у тых жа газетах: не апраўдаліся надзеі такога і такога.

Корбут і думаць нават не трэба было, ці апраўдаюцца яе надзеі. Апраўдаліся надзеі амерыканцаў. Корбут прыехала. Фонд, які яна сама нядаўна стварыла ў Злучаных Штатах для лячэння чарнобыльскіх дзяцей, ужо сабраў дзесяткі тысяч долараў. Дакладна вядома, што на пачатак наступнага года на рахунку гэтага фонду будзе мільён долараў, — і гэта, безумоўна, не ўсё. Сама «Кока-Кола» робіць уклад у гэтую справу.

Беларускую суперзорку чакаюць на балі ў Жэневе 7 лютага 1992 года, прысвечаным менавіта Чарнобылю.

На яго больш нікога з беларусаў не запрашалі. Згодны аплаціць паездку, даць там жа на балі менавіта Вользе нават частку медыцынскага абсталявання. Думаеце, у чым пытанне? У савецкім пашпартным рэжыме. Наш «молоткастый, серпастый» без візы за мяжой служыць у лепшым выпадку даведкай, што ты не вар'ят.

Нават у час свайго нядаўняга прыезду Корбут прыйшлося бегаць па інстанцыях, розных прыёмных, шукаць падтрымкі і разумення. «Звязда» пісала, як загубілі ў Мінску вялікую партыю каштоўнага лякарства з-за элементарнай нядбайнасці дзяржаўных структур. Толькі дзякуючы старшыні камісіі па ліквідацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС І. Кеніку гэта сітуацыя не паўтарылася зноў. Запэўніў ён і ў тым, што фонду Вольгі Корбут далі «зялёнае святло» і што мост паміж Амерыкай і Беларуссю ў гэтым пытанні наведзены. Ужо разглядаецца праект будынка для будучага шпіталя па перасадцы касцявога мозгу, які плануе ўзвесці ў Мінску Корбут. Вольга хацела б упэўніцца таксама ў тым, што абсталяванне і лякарствы, якія набывае яе фонд, не трапяць на Камароўскі рынак.

Што датычыцца шпіталя, то ён будзе падобны на шпіталь Фрэда Хачысана, што ў Сіэтле. В. Корбут вяла размову аб тым, каб накіроўваць на стажыроўку нашых урачоў, будучых працаўнікоў шпіталя, у Амерыку. Усе расходы будзе аплачваць фонд.

Але патрэбна нарэшце грамата, пасведчанне, сертыфікат, што яна, Вольга Корбут, выступае паўнамоцным прадстаўніком Рэспублікі Беларусь. Яна нічога не просіць. Яна хоча крышку афіцыяльнай увагі.

У свой час беларуская дзяўчынка Іра Чайкоўская з цяжкім захворваннем памёрла з-за... дакументацыі. Ёй своечасова не афармілі візу ў ЗША. Са Святланай Харко з Беларусі, якую таксама ўзялася апякаць Вольга, сітуацыя выглядае намнога лепш. Света праходзіць паспяховы курс лячэння ў цэнтры Фрэда Хачысана, за якое трэба ўжо ўнесці 100 тысяч долараў. Фонд Вольгі Корбут гарантуе аплату.

Прэзідэнт Джордж Буш благаславіў гэты фонд, нядаўна прыслаўшы свой фотаздымак з жонкай і віншаваннямі з нагоды заснавання фонду.

Безумоўна, Чарнобыль стаў для некаторых выгаднай шыльдай, пад якую збіраецца мноства ўсялякіх арганізацый, фондаў і камітэтаў, якія думаюць толькі пра тое, як набіць уласныя кішэні. Але трэба быць сляпым, каб не ўбачыць дабрачыннасці і карысці фонду вялікай гімнасткі.

Пакуль жа адбылася першая дзелавая камандзіроўка беларускай знакамітасці... у Беларусь. Трэба спадзявацца — не апошняя.

На маё пытанне, як яна праводзіць свой уік-энд, Вольга адказала: «Высыпаюся, хаджу ў басейн». Аб рэстаранах і іншых прыкметах «салодкага жыцця», якое яна ў прынцыпе заслужыла, не можа ісці і гаворкі. Інакш для амерыканцаў гэта ўжо будзе не Вольга Корбут. Дыета, асноўны прадукт харчавання — кукуруза, вага — 45—46 кілаграмаў, напружаны працоўны дзень, які складаецца з занятказ у гімнастычнай школе Дэвіда Дэя ў Атланце, з пастаянных раз'ездаў па справах фонду, з сустрэч з уплывовымі і патрэбнымі людзьмі. Патрэбнымі ў першую чаргу шматпакутнай Беларусі і яе не менш шматпакутным чарнобыльскім дзецям.

Аляксандр КОКТЫШ.

Пра ваенныя могілкі немцаў і пра памяць

Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. Кебічу паступіла пісьмо наступнага зместу, якое ён папрасіў надрукаваць.

НАРОДНЫ САЮЗ ГЕРМАНСКАГА АБ'ЯДНАННЯ ПА ДОГЛЯДУ ЗА ВАЕННЫМІ МОГІЛКАМІ
ПРЭЗІДЭНТ
ВЕРНЕР - ГІЛЬПЕРТ-ШТРАСЕ 2
Д 3500 КАССЕЛЬ
ТЭЛ. (0561) 7009-0
ТЭЛЕФАКС (0561) 7009-211
7 ЖНІЎНЯ 1991 Г.

Паважаны пан Прэм'ер-міністр!

Ад пана Аляксандра Хварасціна, які жыве ў г. Мінску па вул. Каржанеўскага, 31—110, і ў час свайго знаходжання ў ФРГ наведаў наша бюро ў Гамбургу, мы даведаліся, што ў наваколлі Мінска разам з рускімі ёсць шмат магіл і месцаў пахавання нямецкіх салдат.

Пан Хварасцін расказаў таксама, што ёсць шмат добраахвотнікаў, якія гатовы паклапаціцца аб падтрыманні ў парадку ўсіх ваенных могілак.

У сувязі з тым, што мы атрымліваем такія прапановы з многіх месц Савецкага Саюза, мы збіраемся звесці іх у адну праграму.

Я хацеў бы прасіць Вас у афіцыяльным звароце да насельніцтва заклікаць да забеспячэння падтрымання парадку і захавання нямецкіх могілак.

Дзякую Вам за разуменне.

З сяброўскім прывітаннем

Ганс-Ота ВЕБЕР.

АД РЭДАКЦЫІ: Будзем лічыць, што, просячы надрукаваць гэтае пісьмо, беларускі прэм'ер такі заклік зрабіў. Зазначым таксама: гэта, урэшце, няблага, што многія з нас, як сведчыць змест пісьма, змаглі ўзняцца над мінулым. Асабліва ў нашай Беларусі, якая ад той вайны найбольш пацярпела... Адным словам, няхай на нямецкіх могілках будзе парадак. Але перш за ўсё не будзем забываць пра могілкі сваіх суайчыннікаў, шчодра паліўшых беларускую зямлю сваёй крывёю. Ці можам мы шчыра сказаць, што ў нас тут усё без праблем, што ў нас няма ўвогуле закінутых могілак?

А, між іншым, у іх, у немцаў, аказваецца, ёсць нават спецыяльны народны саюз па догляду за ваеннымі могілкамі...

Першы блін зусім не камяком

Магілёўская рэгіянальная таварна-сыравінная біржа распраўляе плечы. Яе вытворчы патэнцыял можа больш поўна раскрыцца толькі пасля пашырэння сеткі брокерскіх кантор. Чым больш прадпрыемстваў і арганізацый уключацца ў біржавую дзейнасць, тым хутчэй пачнуць зніжацца цэны на тавары, якія пакуль што «кусаюцца» (легкавы аўтамабіль быў выстаўлены на таргі за 130 тыс. руб., а за кілаграм свініны запрасілі 10,5 рубля). Вось чаму позірк кіраўніцтва біржы спыніўся на буйнейшым райцэнтры ўсходняга рэгіёна вобласці, які мяжуе з суседняй Расіяй.

Таргі вяліся адкрыта, як і павінна быць на арганізаваным аптовым рынку. За дзве гадзіны было заключана 21 гандлёвае пагадненне на агульную суму паўтара мільёна рублёў.

А. БАЛДОЎСКІ.

«Валютныя» лісічкі

Толькі што прайшоў чарговы бум з продажам лісічак. Але па-ранейшаму вакол гэтых грыбоў, якія нечакана сталі «валютнымі», ходзяць розныя чуткі...

С. ГРЫНЕВІЧ.

Гродзенская вобл.

Падняло ажыятаж вакол лісічак агенцтва «Інтэрфакс». Маўляў, лісічкі быццам бы неўспрымальныя да радыяцыі, іх можна перапрацоўваць у медпрэпараты, яны здольныя абараняць арганізм ад радыяцыі. Але ж, аказваецца, «грыбы — найбольш актыўныя накапляльнікі таксічных і радыеактыўных рэчываў». Менавіта так заявіў у адным з інтэрв'ю дацэнт кафедры агульнай гігіены 1-га Маскоўскага мед-інстытута М. Прохараў. А прафесар кафедры радыяцыйнай гігіены В. Голікаў сказаў наступнае: «Грыбы толькі могуць спрыяць вываду з арганізма шкодных, у тым ліку і радыеактыўных рэчываў».

Тым не менш, загадчык лабараторыі Інстытута радыяцыйнай медыцыны ў Мінску не аспрэчыў паведамленне аб тым, што ў Францыі спрабуюць лячыць рак прэпаратамі з лісічак.

Магчыма, усё пытанне ў тым, што самі лісічкі не павінны быць радыеактыўнымі (у залежнасці ад забруджання мясцовасці). Аднак сёння ўжо вядома, што самыя ўстойлівыя да радыяцыі... апенькі.

Незвычайны ракурс

РОДНАЯ МОВА... У ВАЕННЫМ МУНДЗІРЫ

Сяргей Чыслоў — лейтэнант запасу. За плячамі — вучоба ў Мінскім ВІЗРВ, служба ў далёкім Забайкаллі, на забытай і закінутай усімі «кропцы». І ўсе гады жыла ў душы і сэрцы Сяргея цікавасць да беларускага. Наша гутарка — пра некалькі незвычайнае захапленне маладога чалавека...

— Сяргей, ведаю, што вы займаліся складаннем беларускага слоўніка ваеннай тэрміналогіі. Не пабаюся высокіх слоў: справу вы задумалі ўнікальную.

— Па-першае, усімі маімі справамі рухае ўпэўненасць, што ў самым недалёкім будучым Беларусь будзе мець уласныя ўзброеныя сілы. А калі так, то не на замежных жа мовах весці ў нашай арміі прафесіянальныя размовы. Клопаты па стварэнню беларускай ваеннай тэрміналогіі займалі нашых суайчыннікаў яшчэ ў дваццатыя гады. У прыватнасці, у 1927 годзе выйшла ў свет праца М. Байкова і А. Бараноўскага «Практычны беларускі ваенны слоўнік. Частка І. Расійска-беларуская». У 1933 годзе быў выдадзены «Ваенны руска-беларускі слоўнік». Праўда, яго складальнікі занеслі сваіх папярэднікаў у «нацдэмы» (менавіта «нацдэмаў» — так званых нацыянальных дэмакратаў — першымі кінулі пад нажы сталінскай мясарубкі). Але нават гэтым не забяспечылі сабе будучыню. Гавораць, што стваральнікаў слоўніка 1933 года таксама прыняў у свае абдымкі ГУЛАГ. Так што прыкладна сярэдзіна трыццатых і стала згортваннем работы па стварэнню беларускай ваеннай тэрміналогіі. Работы, якая ледзь пачалася. Але трэба сказаць, што зроблена было ўсё ж нямала. Ваенная камісія, дарэчы, працавала яшчэ і пры Інстытуце беларускай культуры, які быў папярэднікам нашай Акадэміі навук. Тады ж і Дзяржаўнае выдавецтва БССР мела ваенную рэдакцыю. Тыражом ад пяці да дзесяці тысяч экземпляраў выдаваліся брашуры, падручнікі для малодшых камандзіраў. Літаратурная, публіцыстычная творчасць ваенных аб'ядноўвалася ў калектыўныя зборнікі.

— Вось вы расказваеце ўсё гэта, а я шукаю ў памяці аналагі з сучаснасці. І, прызнацца, не знаходжу... Можа, прычына ў тым, што рускім ваенным тэрмінам у беларускай мове няма эквівалента?

— Не, па-мойму, якраз наадварот. Нават слоўнік 1927 года можна лічыць салідняй базай для стварэння беларускай ваеннай тэрміналогіі. І перш чым прыдумваць новыя словы, варта ўважліва паглядзець на зробленае папярэднікамі. Шмат цікавага знайшоў я ў «Страявым статуце» 1943 года. Склаў яго і падрыхтаваў да выдання Віталь Мікула, артылерыйскі афіцэр. Зразумела, што карыстаўся ён найперш нямецкай ваеннай тэрміналогіяй. І тым не менш, калі адкінуць усялякія ідэалагічныя пытанні, ствараецца ўражанне, што «Страявы статут», выдадзены ў Мінску ў час фашысцкай акупацыі, у нейкай ступені калька з савецкіх воінскіх статутаў.

А мова беларуская, дарэчы, мае багатыя гістарычныя рэзервы, так што і пра армію можна пісаць вельмі цікава, вобразна, не збіваючыся на кальку або капіраванне. Услухайцеся, хоць бы ў такія пары слоў: прысяга — прырочанне, першы воін (мотастралок) — драб, пяхота — драбы. Або ў слоўніку В. Ластоўскага: строй — шыхт. А вось каманды са страявога статута: шыхуйся, зважай... А беларускія часопісы, газеты, мастацкая літаратура на армейскую тэму і сёння прывычна карыстаюцца калькай з рускай мовы.

— Сяргей, а ці можна ўжо гаварыць аб нейкіх практычных выніках вашай работы?

— Вось чакаю водгукаў, так сказаць, грамадскай экспертызы. Тое, што сабраў і абагульніў, адправіў на свайго роду рэцэнзію ў... Казахстан. Хто пастаянна сочыць за беларускай перыёдыкай, той, напэўна, не здзівіцца і зразумее, у чым справа. У Казахстане служыць мой кваліфікаваны, зацікаўлены рэцэнзент падпалкоўнік Станіслаў Суднік. Пра яго ўжо не раз пісалі. Дарэчы, і сам Станіслаў займаецца складаннем беларускага ваеннага слоўніка. Я спадзяюся яшчэ і на беларускую эміграцыю. За мяжой — у ЗША, Канадзе, Аўстраліі — беларуская ваенная тэрміналогія ўжываецца даволі шырока.

— Казахстан, Аўстралія, Амерыка... А што ж робіцца сёння ў нашай роднай Беларусі?

— Пра армію вельмі шмат піша сёння наш друк. Дык каму ж, як не супрацоўнікам газет, часопісаў і ўводзіць новую тэрміналогію, сапраўднае беларускае слова?

Хоць, між іншым, журналістаў можна і зразумець. Няма адпаведных даведнікаў, няма слоўніка. І, відаць, няма асаблівай зацікаўленасці ў гэтай справе ў нашых мовазнаўцаў. Адзінае, што зроблена, дык гэта ўжыванне беларускай ваеннай тэрміналогіі ў асяроддзі скаўцкага руху, які ўсё шырэй разгортваецца.

Гутарку вёў
Алесь КАРЛЮКЕВІЧ.

Дэтэктыўнае бюро

Агенцтва «Сюртэ»:

«Ваша бяспека— наш абавязак»

«...На мінулым тыдні «Універсал-сэрвіс» адзначыў трэццю гадавіну свайго існавання. Мая кампанія бярэцца за любую работу, калі гэта не выходзіць за рамкі дазволенага закона. З таго часу, як мы пачалі, нашы агенты і прадаставілі магчымасць адпачыць за кратамі, фарнійскі мільянер пераканаўся ў здрадзе сваёй дзевятнаццацігадовай жонкі; мы адправілі групу маладых людзей у кругасветнае падарожжа, пераселілі ў вёску некалькі дзяцей-сірот і злавілі для аднаго кліента мядзведзя-грызлі... Гэта і многае іншае мы робім для людзей, якія самі не могуць ці не хочуць з гэтым справіцца».
(Джэймс Х. ЧЭЙЗ. «Ты будзеш адзінокі ў сваёй магіле»).

Легендарныя Паула, Вік, Керман, Арчы Гудвін, іншыя героі «крутых» дэтэктываў вядомы мільёнам чытачоў, якія, не палохаючыся ранішніх галаўных боляў з-за недасыпання, да глыбокай ночы сочаць за паходжаннямі агентаў «Універсал-сэрвіс», «Міжнароднага кантынентальнага бюро»...

Так-так, гэта дайшло і да нас. Можа, і не з тым размахам, як за акіянам, але першыя крокі робяцца. Спачатку — Беларускі рэспубліканскі цэнтр дэтэктыўных службаў «Мэта», а зусім нядаўна — агенцтва бяспекі «Сюртэ».

На нашы пытанні адказвае выканаўчы дырэктар агенцтва Віктар ГАРОШКА.

— Віктар, чаму менавіта «Сюртэ»? Хіба не знайшлося больш зразумелага слова?

— «Сюртэ» ў перакладзе з французскай азначае «бяспека». Гэта якраз тое, чым мы маркуем займацца, — бяспека асабістая, бяспека маёмасная. Да і слова гэтае кароткае, ёмістае, лёгка запамінаецца, вось і ўзялі мы яго з рэкламнай мэтай.

— Чым канкрэтна будзе займацца «Сюртэ»?

— Наша малое прадпрыемства, а менавіта так мы зарэгістраваліся, можа аказваць вельмі шырокае кола паслуг. Забяспечанне грамадскага парадку ў розных установах (рэстаранах, магазінах, выстаўках, гасцініцах), а таксама ў час правядзення розных масавых мерапрыемстваў, канцэртаў. Дарэчы, за мяжой дэтэктывы ёсць у кожным атэлі, які даражыць сваёй рэпутацыяй.

У наш горад прыязджаюць розныя людзі і з рознымі мэтамі. Могуць узнікаць сітуацыі, калі вырашыць пытанне адміністрацыя не ў сілах (гэта можа быць і высяленне, і кантроль за захаваннем рэжыму прапіскі — нядаўна прынята адпаведная пастанова Мінгарвыканкома). Мы ўжо падпісалі адпаведны дагавор з кіраўніцтвам «Планеты», заканчваюцца перагаворы з «Беларуссю», «Арбітай» — бачыце, нават такія «гранды» не супраць працаваць з намі.

— Ну, а вось такое далікатнае пытанне, як праверка лаяльнасці мужа ці жонкі? На Захадзе такое практыкуецца...

— У прынцыпе мы не супраць, але, ведаеце, тыя ж англічане любяць гаварыць: мой дом — мая крэпасць. Умяшанне ва ўнутраныя, сямейныя справы ніякім законам не заахвочваецца, а падслухоўванне тэлефонных размоў, распячатванне пісьмаў — на гэта нават міліцыі патрэбны дазвол. Так што тут трэба падумаць, перш чым прыняць рашэнне.

— Спектр работы ў вас сапраўды шырокі. А як з кадрамі, хто працуе ў «Сюртэ»?

— Мы запрасілі ў асноўным былых супрацоўнікаў міліцыі, КДБ, АМАНа — людзей, якія маюць неабходную прафесіянальную падрыхтоўку, але па розных прычынах вымушаны былі пакінуць ранейшую работу — з-за скарачэнняў, нізкай зарплаты і ўвогуле дыскрэдытацыі органаў бяспекі, міліцыі.

Мы запрашаем да супрацоўніцтва на кантрактнай аснове таксама мужчын ва ўзросце да сарака гадоў з добрай фізічнай падрыхтоўкай.

— Але ж ранейшага вопыту нават прафесіяналам будзе, відаць, недастаткова для будучай работы. Дзейнічаць прыйдзецца ў многім па-іншаму...

— З 1-га лістапада мы адкрываем курсы па падрыхтоўцы спецыялістаў аховы і целаахоўнікаў. 30-дзённыя заняткі будуць праходзіць на базе спартыўнага комплексу «Стайкі». Плата за навучанне — 1.800 рублёў, сюды ўваходзіць кошт пражывання ў гасцініцы, трохразовае харчаванне, медыцынскае абслугоўванне...

Высокакваліфікаваныя выкладчыкі правядуць заняткі па псіхалагічнай падрыхтоўцы, актыўнай самаабароне, навучаць спецыфіцы паядынку з узброеным праціўнікам, пакажуць метады ўзаімадзеяння. Пасля заканчэння курса тым, хто паспяхова здасць экзамены, будуць выдадзены спецыяльныя сертыфікаты. Праз год абавязкова правядзём перападрыхтоўку — форму ніяк губляць нельга.

— Вашы паслугі платныя. Калі не сакрэт, як яны аплачваюцца?

— Сакрэту тут няма. Аплата нашай працы напрамую залежыць ад ступені рызыкі, умоў, у якіх давядзецца дзейнічаць нашым людзям. Да прыкладу, можна сказаць, што гадзіна работы целаахоўніка каштуе дзесяць рублёў.

— Ці дазволена вам насіць зброю?

— Пакуль у нас такіх правоў няма, як і ў звычайных людзей. Заканадаўства да гэтага часу дакладна не рэгламентавана, якія сродкі прымяняюцца для абароны, якія — для нападзення. Ты ж газавыя балончыкі — шмат спрэчак вакол іх. Але ў любым выпадку ў нас працуюць прафесіяналы. Наш прынцып: ваша асабістая бяспека, ахова вашых каштоўнасцей — наш абавязак. Калі што здарыцца, судовыя органы разбяруцца, хто чым карыстаўся і каго трэба караць...

— І апошняе пытанне, Віктар: у вас ёсць канкурэнты? Якія ў вас адносіны з «Мэтай»?

— Сапраўды, слова «канкурэнты» падыдзе тут найлепшым чынам. Цэнтр дэтэктыўных службаў працуе каля года. Імя ўжо ёсць, ды і было няцяжка зрабіць яго за гэты час: яны змаглі прывабіць добра падрыхтаваных людзей, сапраўдных спецыялістаў. Ну, а мы пакуль у якасці аўтсайдэра. Што ж, будзем даганяць.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь

24 кастрычніка 1991 г. г. Мінск № 392.

Аб чарговым прызыве грамадзян на абавязковую тэрміновую ваенную службу ў кастрычніку—снежні 1991 г.

У адпаведнасці з Дэкларацыяй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўным суверэнітэце Рэспублікі Беларусь», пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь «Аб парадку праходжання ваенных збораў і абавязковай тэрміновай воінскай службы асобамі, якія прызываюцца з тэрыторыі Рэспублікі Беларусь» Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе:**

1. Выканкомам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, ваенным камісарыятам забяспечыць:

Прызыў на абавязковую тэрміновую ваенную службу ва Узброеныя Сілы, пагранічныя, унутраныя і чыгуначныя войскі, якія дыслацыруюцца на тэрыторыі Рэспублікі Беларусь, у кастрычніку — снежні 1991 г. грамадзян мужчынскага полу, якім да дня прызыву спаўняецца 18 гадоў і якія не маюць права на адтэрміноўку ад прызыву на абавязковую тэрміновую ваенную службу, а таксама грамадзян старэйшых прызыўных узростаў, якія страцілі права на адтэрміноўку ад прызыву;

накіраванне прызыўнікоў, якія пацярпелі ад вынікаў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, для праходжання ваеннай службы ў воінскія часці, не звязаныя з ядзернымі ўстаноўкамі або іншымі крыніцамі іанізуючага выпраменьвання, звышвысокімі частотамі, кампанентамі ракетнага паліва і якія не знаходзяцца на радыеактыўна забруджаных тэрыторыях;

адпраўку ў воінскія часці прызыўнікоў, якія пастаянна працуюць у сельскай гаспадарцы, з 1 снежня;

безумоўнае выкананне медыцынскімі камісіямі прызыўных камісій патрабаванняў, прад'яўляемых да стану здароўя прызыўнікоў.

2. Ваенным камісарыятам, штабу Беларускай ваеннай акругі прадугледзець накіраванне юнакоў, якія прызываюцца на абавязковую тэрміновую ваенную службу, у першую чаргу на ўкамплектаванне размешчаных на тэрыторыі рэспублікі злучэнняў, часцей і падраздзяленняў унутраных, чыгуначных і пагранічных войск, ваенна-будаўнічых батальёнаў, якія знаходзяцца ў саставе грамадзянскіх міністэрстваў і ведамстваў, а таксама вучэбных часцей, навучальных цэнтраў Беларускай ваеннай акругі.

3. Штабу Беларускай ваеннай акругі прыняць меры да таго, каб юнакі, якія прызываюцца з тэрыторыі Рэспублікі Беларусь і атрымліваюць ваенныя спецыяльнасці ў розных вучэбных воінскіх часцях і цэнтрах, далейшую ваенную службу праходзілі на тэрыторыі рэспублікі.

4. Выканкомам абласных, гарадскіх і раённых Саветаў народных дэпутатаў, кіраўнікам прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, ваенным камісарыятам забяспечыць своечасовае прыбыццё прызыўнікоў на прызыўныя і зборныя пункты, выдзяленне для абслугоўвання гэтых пунктаў неабходнага персаналу і транспарту, стварэнне на іх належных бытавых умоў, захаванне парадку, арганізаванасці, а таксама правіл бяспекі пры перавозцы прызыўнікоў.

5. Штабу Беларускай ваеннай акругі прадставіць да 15 студзеня 1992 г. Савету Міністраў Рэспублікі Беларусь інфармацыю па выніках прызыву.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ.
Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. КАЎКО

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ТРЭБА БЫЦЬ СЦІПЛЫМ

МАГІЛЁЎ. Журы конкурса на помнік ахвярам палітычных рэпрэсій у абласным цэнтры знаходзіцца зараз у роспачы. І сапраўды: на конкурс быў прапанаваны толькі адзін праект мінскіх скульптараў коштам каля паўмільёна рублёў.

Выбіраць, як кажуць, не прыходзілася, але журы вырашыла не спяшацца і сабрацца яшчэ праз два месяцы для прыняцця канчатковага рашэння. Дарэчы, адно з галоўных патрабаванняў журы — танныя і сціплыя праекты будучага помніка. Бо грошай у гарадскім бюджэце і так не вельмі многа.

Унікальныя аперацыі па выпраўленню дэфектаў груднай клеткі праводзяць у... медсанчасці гродзенскага вытворчага аб'яднання «Азот». Іх выконваюць загадчык аддзялення дзіцячай артапеда-траўматалогіі У. Лашкоўскі, загадчык кафедры дзіцячай хірургіі мясцовага медінстытута Б. Мацкевіч і іх калегі. Высокае прафесіянальнае майстэрства ўрачоў падмацавана найноўшым інструментарыем, на закупку якога на «Азоце» грошай не шкадуюць.

Медсанчасць гэтага прадпрыемства — адна з лепшых у рэспубліцы.

НА ЗДЫМКУ: з юнай пацыенткай хірург Уладзімір ЛАШКОЎСКІ і яго калегі.

Фота А. ТАЛОЧКІ. (БЕЛТА).

ХЛОПЧЫКУ БЫЛО ЧАТЫРЫ ГАДЫ...

ЧЭРВЕНЬ. (І. Фурык). Гэтае злачынства ўзбударажыла ўвесь раён. Нават вопытныя крыміналісты былі ўражаны яго жорсткасцю...

З вёскі Новыя Зелянкі ў райаддзел унутраных спраў паступіла трывожнае паведамленне: прапаў чатырохгадовы Сярожа Л. Работнікі міліцыі з дапамогай мясцовых жыхароў на працягу ночы прачэсвалі лес, пустку. Дзіця знайшлі толькі пад раніцу ля саўгаснай кацельні. Хлопчык быў нежывы.

Судова - медыцынская экспертыза ўстанавіла, што дзіця доўгі час катавалі. Для расследвання злачынства была створана група, у якую ўвайшлі вядомыя спецыялісты з МУС Беларусі, УУС аблвыканкома, пракуратуры вобласці і раёна. І ў хуткім часе асобы, якія здзейснілі злачынства, былі ўстаноўлены і арыштаваны. Іх імёны пакуль не называюцца. Па нашых звестках, гэта двое непаўналетніх хлопцаў.

Гарачая кропка

«Ціхая» жудасць у Светлагорску

Першую справу па наркаманіі ў горадзе зарэгістравалі ў 1984 годзе. Неўзабаве «Комсомолка» надрукавала матэрыял на гэту тэму менавіта са Светлагорска. Гэта па сутнасці з'явілася падставай для ўзнікнення версіі аб горадзе, як аб «сталіцы» наркаманіі ў Беларусі. Часткова, мне здаецца, яна справакавала далейшы ход падзей. Хто і не ведаў, не чуў — даведаліся і пачулі. З'явілася цікаўнасць. Быў тут нейкі рамантычны налёт забароненасці, андэрграўнда, эпатажа ціхай і бесслаўнай тагачаснай грамадскасці, — усё, што так паважае моладзь.

Летась спраў было дванаццаць. Са студзеня па верасень 1991 года — 43. Па іх праходзіла і праходзіць (некаторыя справы не завершаны) каля 70 чалавек. Падкрэслю, гэта толькі тыя, што прыцягнуты да крымінальнай адказнасці. Звычайна па кожнай справе бывае ў сярэднім ад 3 да 6 і болей сведак. Іх віну не даказалі ці проста пашкадавалі па прычыне юнага ўзросту. А ў прынцыпе і гэтыя небаракі павінны былі сядзець побач з асуджанымі. І было б іх усіх каля 500—600. Толькі тых, якіх злавілі разам з рэчавымі доказамі.

Дакладную лічбу колькасці наркаманаў вам у горадзе ніхто не назаве. Наркалагічны дыспансер, дзе ставяць на ўлік? Зноў жа, там тыя, хто трапіў на вочы. Міліцыя? Маёр Асіпенка (ён узначальвае групу па барацьбе з наркаманіяй у ГРАУС) расказвае: «Калі пытаеш аб лічбах у саміх наркаманаў, яны кажуць — тушы святло, начальнік...» Справа ўскладняецца тым, што нарказлачыннасць мае латэнтны характар. Інакш кажучы, ніхто з заявамі ў міліцыю не пабяжыць. Шукаць прыходзіцца ў «прыцемках».

Парадокс, міліцыя сама стала ахвярай сваёй стараннасці. З самага пачатку не захацелі таіць сакрэтныя тады даныя, у выніку заслужылі для горада «ганаровае» званне «сталіцы» наркаманіі. Апрача таго, практычна ўся работа па гэтаму напрамку ўскладзена на міліцыю. А яе задача ва ўсім свеце: лавіць і саджаць — не лячыць. Лячыць павінны іншыя. Атрымліваецца — барацьба з млынамі, з вынікам, а не з прычынай.

Кожны рэйд міліцыя дастаўляе ў аддзяленне па 15—16 чалавек у стане наркатычнага ап'янення. На допытах яны заяўляюць: нічога ты мне, начальнік, не зробіш. Між іншым, гэта так і ёсць. Змяніўся змест некаторых артыкулаў у КК. Калі раней можна было пасадзіць проста за ўжыванне, то цяпер — за выраб наркотыку. Пажаданы таксама рэчавыя доказы. Звычайна гэта мясарубка, шпрыцы, воцатны ангідрыд, растваральнік. Саджаць за ўжыванне было, канешне, недэмакратычна, але аблягчала работу міліцыі. Далі наркаману 15 сутак — тры дні «ломкі», прасвятленне свядомасці, самаацэнка, раскайванне. Магчыма, на нейкі час наркотыкі былі б закінуты. Цяпер такой магчымасці няма.

Вось яшчэ з гэтымі аб'ёмамі ўжывання. Нязначная доза — 1 кубічны сантыметр — яшчэ не наступае крымінальная адказнасць. Значыць, можна сказаць: увёў у вену адзін «кубік». Даказаць, што гэта не так, не тое што цяжка — проста зневажальна. Прыходзіцца ў прысутнасці міліцыянера здаваць на аналіз мачу. Калі хлопец — яшчэ сяк-так. А калі дзяўчына? Міліцыянер патрэбен, бо разбавяць вадой — аналіз будзе нармальны. Карпатлівая работа следчага, збор доказаў часта аказваецца пустым заняткам. Вельмі часта. Следчы пераўтвараецца ў рэгістратара, статыстыка.

***

Сыравіны ў раёне практычна няма — мак ніхто не сее. Людзі наэлектрызаваны чуткамі, ды і канкрэтных фактаў хапае. Усе ведаюць — лепш не звязвацца. І ўсё ж мак тут ёсць: ажыццяўляюць «ходкі» ў наркарэгіёны. Ёсць устойлівая мясцовая база забеспячэння. Перш за ўсё — цыганы. Як можна меркаваць, яны захапілі ў наркабізнесе рэспублікі даволі трывалыя пазіцыі.

«Мак купляў у цыганоў у пасёлку «Светач», у цыганкі па мянушцы «Касая», — гэта з матэрыялаў па справе П. Як след «патрэсці» цыганскую мафію даволі цяжка — там пануе закон «амерта», спадарожнік любой злачыннай арганізацыі. Маўчаць больш карысна для здароўя, чым гаварыць, — сутнасць простая, добра засвойваецца.

Наогул, выйсці на буйнога збытчыка маку вельмі і вельмі цяжка. У сеткі трапляюць усё больш ахвяры — пакупнікі, зрэдку «ганцы», накшталт тбілісца Саркісава, якога ўзялі ў гасцініцы «Светлагорск» з 10 кілаграмамі маку.

За сёлетні год, ды і за ўсе гады наогул была ўсяго адна справа, калі выявілі сур'ёзнага аптавіка. Выйшлі на яго чыста выпадкова. У дзіцячых садках горада зафіксавалі шэраг крадзяжоў паліто, футравых шапак і г. д. Была затрымана Ч. За ёю лічылася 10 эпізодаў. Пачалі капаць далей. Аказалася, рэчы адносіла Д. у абмен на мак. У Д. правялі вобыск, знайшлі залатых пярсцёнкаў, кулонаў, завушніц на 45 тысяч рублёў.

Паднялі нераскрытыя справы па крадзяжах золата, выклікалі пацярпеўшых. Яны пачалі апазнаваць свае рэчы. (Заўважу, злачынцы так і не былі знойдзены). Далейшы пошук дазволіў выявіць шэраг сведак, з дапамогай якіх суд над Д. адбыўся. Яму далі 6 гадоў, але справа зараз у Гомельскім аблсудзе на пераглядзе — Д. падаў касацыйную скаргу. Вінаватым ён сябе не лічыць. Для гэтага ёсць падставы.

Ужо на судзе шматлікія сведкі пачалі адмаўляцца ад сваіх паказанняў. Дайшло да таго, што супраць васьмі з іх была ўзбуджана крымінальная справа за лжывыя паказанні. Адна з жанчын адмовілася ад апазнанага ёю раней залатога кулона.

Усё, канешне, можна зразумець, калі ўлічыць, што судзяць аднаго, а ў зале сядзяць тыя, каго ён забяспечваў макам. Ім проста нявыгадна яго «здаваць». Гэта нараджае мноства праблем: дзе ўзяць, за колькі, калі не за грошы, то за што? Парушаецца прывычны парадак, а наркаману, як гэта ні смешна, без яго нельга. Даволі хутка ён уцягваецца і «сядзіць на іголцы» штодзень. Інакш — «ломка». Так што крыніца маку павінна быць пастаяннай.

Апрача таго, трэба думаць, ніводзін збытчык асобна працаваць не можа. Па-першае, патрэбны «мулы», ці па-нашаму «ганцы», патрэбна, відаць, і «група бяспекі». Гэта могуць быць і самі наркаманы, якія за «дозу» зробяць усё. Калі ў справе пра ўсё гэта нічога не сказана, зусім не значыць, што няма «каманды». Значыць гэта толькі, што ніхто яе не рызыкне «здаць». Сведку папярэдзяць: «Калі хочаш доўга і спакойна жыць, ты павінен сказаць так і так». Будзьце ўпэўнены: скажа.

Д. — просты савецкі грамадзянін. Лічыўся шкіперам на прыстані з акладам 200 рублёў у сезон навігацыі. Меў кааператыўную кватэру, асабісты камп'ютэр, дзевятую мадэль «Жыгулёў». Жыў спакойна, з законам не канфліктаваў. Калі не лічыць продаж наркотыкаў. Думаю, наркаманы яго паважалі. Не было грошай — браў рэчамі. Што яшчэ трэба? А мак, ён зараз дарагаваты — не сезон. За шклянку — 180 рублёў. Тут яшчэ справа ўскладняецца тым, што прыгатаваны наркотык захоўваецца не больш трох дзён. Найвялікшы «кайф» — свежазвараны опійны раствор. Так што купляць трэба ледзь не штодзень. Ці красці. Па справе Д. праходзіла 30 сведак. На судовыя пасяджэнні іх дастаўлялі ў прымусовым парадку.

У 1988 годзе былі зарэгістраваны 254 крымінальныя справы. Сёлета — 908. Каля 70 працэнтаў — гэта крадзяжы маёмасці, а 60 працэнтаў з іх — асабістай маёмасці. Ёсць усе падставы, лічыць маёр Асіпенка, меркаваць, што руку да гэтага прыклалі менавіта наркаманы.

Тут шлях да болю просты. Падлетку даюць «укалоцца» (тым больш яму і самому цікава) раз, другі, трэці — пакуль не ўцягнецца, за «дзякуй». Потым ён — раб. Скажуць: трэба, даражэнькі, плаціць. Пачынае цягнуць з дому. Потым — з кватэр і падвалаў. Іншы раз «колюць» сілком — патрэбны новыя «рабы». Патрэбна кампанія, шайка, банда — называйце як хочаце. Кагосьці «замялі», хтосьці трапіў на лячэнне, а месца пуставаць не павінна. Яно і не пустуе. Як яны пішуць у тлумачэннях і гавораць на допытах — «паспрабаваў з цікаўнасці». Па адной са спраў у якасці сведкі праходзіў 14-гадовы Н. Ёсць і маладзейшыя. Будуць — яшчэ маладзейшыя.

***

У Светлагорскім ГРАУС упершыню ў Беларусі стварылі спецыялізаваную групу. Яна займаецца толькі наркаманамі. Тры чалавекі. Гэта нямнога, але ў іншых месцах няма і столькі. Ездзяць па горадзе і раёне, робяць засады ў лясных масівах — любімым месцы адпачынку наркаманаў летам. Зімой — прасцей. Як толькі суседзі адчуюць спецыфічныя пахі, тут жа звоняць у міліцыю: прыязджайце. На захоп едзе некалькі чалавек. Адны ўзломваюць дзверы (калі не адчыняюць), двое-трое пільнуюць пад вокнамі. Чакаюць, калі з іх паляцяць рэчавыя доказы — шпрыцы і інш.

Іншы раз затрымліваюць «нарыка» прама на вуліцы з мясарубкай у сумцы. Вопыт ёсць. Затрымліваюць, а толку мала. Аднойчы праверылі на шашы маладога хлопца — вёз 14 бутэлек растваральніка. Навошта? Фарбаваць машыну. Праверылі па сваіх даных: за два дні да таго хлопцу прысудзілі штраф 100 рублёў за ўжыванне опію. Так што іх не спыніць нічога. Нават краты.

Нехта Лапцеў, асуджаны, знаходзіўся на прымусовым лячэнні. Разам з такім жа небаракам уцякае з бальніцы, едзе ў Светлагорск, лезе ў кватэру, забірае хрусталь, магнітафон, усё «заганяе» і купляе мак. Справу спыняюць, бо пацярпеўшая забірае заяву. Пацярпеўшая — маці Лапцева.

Ермакоў і Галай — наркаманы. Гулялі па горадзе, на чыгуначным вакзале знялі ў жанчын дзве шапкі з футра. У цыганоў абмянялі на мак і добра «пакайфавалі». На наступны дзень Галай паехаў абараняць Радзіму ў радах СА. Праз месяц вярнуўся, каб сесці на 3 гады. І гэтак далей.

Іх ловяць—яны «колюцца». Іх зноў ловяць — яны зноў «колюцца». Зачараванае кола. Эксперты папярэджваюць: у бліжэйшыя год-два трэба чакаць выбуху наркаманіі паўсюдна. Неабходна глядзець праўдзе ў вочы—ён пачаўся ўжо.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

(Працяг будзе).

ФАКТ

ЗГУЛЯЕМ У РУЛЕТКУ!

Тысячу рублёў, або салідную суму ў валюце, будзе каштаваць уваходны білет ў казіно, якое вырашана адкрыць у Новасібірску. Для аматараў азартных гульняў прадугледжаны рулетка, картачныя сталы, іншыя займальныя прыстасаванні для траты грошай. А партнёрам сібіракоў у арганізацыі ігральнага прадпрыемства выступіла аўстрыйская фірма «Файбар», якая пастаўіць абсталяванне, аформіць інтэр'ер, навучыць круп'е.

КУДЫ ЧЭЙЗУ ДА БРЭЖНЕВА!!

На кніжных рынках Омска сапраўдны бум. Асаблівай папулярнасцю ў букіністаў карыстаюцца «геніяльныя» творы Леаніда Брэжнева «Малая зямля», «Цаліна» і «Адраджэнне». У апошні час гэтыя кнігі пацяснілі нават дэтэктывы, фантастыку, творы такіх аўтараў, як А. Дзюма, Д. Чэйз і іншыя. Ну, а вядомая «трылогія» каштуе ад 30 да 50 рублёў.

ЦІ БУДЗЕ Ў МАСКВЕ БРАДВЕЙ!

«А ці не прайсціся нам па Брадвею?» — не выключана, што хутка такое пытанне адзін аднаму будуць задаваць жыхары і госці Масквы. Справа ў тым, што ў Брадвей абяцаюць пераўтварыць Новы Арбат (Калінінскі праспект) прадпрымальнікі з ЗША — перааб-сталяваць масіўныя пабудовы ў атэлі вышэйшага класа, а ніжнюю іх частку — у бясконцую стужку прэстыжных магазінаў, салонаў мод, атэлье, рэстаранаў...

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «КАНАДА»

● Федэральная армія Югаславіі адхіліла мірны план Еўрапейскага супольніцтва. Міністр абароны Югаславіі заявіў, што гэты план прывядзе да яшчэ большага кровапраліцця ў яго краіне.

● **З Брусэля паведамляюць, што да канца года савет НАТО правядзе сустрэчу са сваімі былымі праціўнікамі па «халоднай» вайне. У ёй прымуць удзел СССР, Польшча, Балгарыя, Румынія і г. д. Мяркуецца ўстанавіць сувязі з былымі членамі Варшаўскага Дагавора і разам з імі стварыць Савет супрацоўніцтва, які будзе штогод праводзіць нарады па абмеркаванню еўрапейскай бяспекі. Францыя, аднак выступае супраць гэтага.**

● Спецыяльны пасланнік ААН павінен пачаць перагаворы аб пераходзе ўлады ў Афганістане да новага часовага ўрада. Пасланнік будзе размаўляць у Ісламабадзе з маджахедамі, а таксама з Наджыбулой, які заявіў нядаўна аб гатоўнасці пайсці ў адстаўку, калі гэта будзе на карысць яго краіне.

● **Многія дыпламаты лічаць, што прэм'ер-міністр Канады Малруні мае вялікія шанцы стаць новым генеральным сакратаром ААН.**

РАДЫЁ «ШВЕЦЫЯ»

● Супрацоўнікі радыёкамунікацыйнага інстытута шведскіх узброеных сіл планавалі ў 70-х гадах тайнае, з дапамогай схаваных мікрафонаў, праслухоўванне фінскіх парламентарыяў. Планы быццам бы былі адхілены ўрадам Швецыі. Намеснік старшыні фінскага парламента так пракаменціраваў гэтае паведамленне: «Гучыць неверагодна і неправдападобна. Але, паколькі гэта былі планы, дык няхай разборам гэтага скандалу займаецца шведскі ўрад».

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

● **Парламентарыі ўсіх краін, якія маюць выхад да Балтыйскага мора, сабраліся на першую парламенцкую нараду па праблемах яго аховы. «Экалагічную сістэму Балтыкі яшчэ можна выратаваць», — лічаць многія ўдзельнікі нарады. Больш за ўсё, на іх думку, забруджваюць мора краіны былога сацыялістычнага лагера, якія не маюць сродкаў для будаўніцтва сучасных ачышчальных установак.**

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ● РАДЫЁПЕРАХВАТ

Хочаце—верце, хочаце—праверце

МАЁ ІМЯ—МАЕ СУМНЕННІ

Тэстамі сёння захапляюцца ўсе: лічыцца, што яны закліканы адыграць, па меншай меры, тры важныя ролі. Па-першае, гэта добры сродак самааналізу і пазнання сваіх якасцей; па-другое, псіхалагічныя тэсты з'яўляюцца інструментам пазнання іншых людзей, а таму могуць выступіць у якасці асновы для вырашэння канфліктаў на рабоце; і, па-трэцяе, разгадванне тэста — проста добры адпачынак.

Сёння мы прапануем вам нумаралагічны тэст. Метад просты: з дапамогай табліцы можна «расшыфраваць» сваю асобу ці **«разгадаць» сваіх знаёмых.** (Тэсты разлічаны на рускі варыянт ініцыялаў)

А	Б	В	Г	Д	ЕЁ	Ж	З	ИЙ
К	Л	М	Н	О	П	Р	С	Т
У	Ф	Х	Ц	Ч	Ш	Щ		Ы
Ь	Э	Ю	Я					
1	2	3	4	5	6	7	8	9

З літар алфавіта вам трэба выбраць тыя, што адпавядаюць вашым ініцыялам: прозвішча, імя, імя па бацьку. Затым скласці адпаведныя лічбы і знайсці адказ.

Напрыклад:

Б М А
2 3 1

2+3+1=6

Трэба толькі адзначыць, што нуль пад увагу не бярэцца. Калі пры складанні атрымалася лічба 10, то адказ будзе пад нумарам першым. Двузначныя лічбы (11, 12...) яшчэ раз складваюцца: 1+1=2; 1+2=3...

Вось расшыфроўка нумароў:

1. Ты — крыху тыран, чалавек катэгарычны, імпульсіўны, нечым пастаянна захоплены. Ты або любіш, або не («залатой сярэдзіны» не прызнаеш) і дзейнічаеш у адпаведнасці з гэтым.

2. Ты аддаеш сябе на волю лёсу. Ты — фантазёр, любіш цудоўнае і мастацтва наогул. У тваім развіцці важную ролю іграе гармонія пачуццяў.

3. Цябе адрозніваюць інтэлігентнасць і рухомасць. Ты выкарыстоўваеш любыя магчымасці для дзеяння. Твая прывабнасць злучае людзей. Сустрэчы, дружба і падарожжы іграюць значную ролю ў тваім жыцці.

4. Грунтуючыся на ўласным вопыце, ты аддаеш свае сілы таму, каб здабыць багацце сям'і і дому. Ты метадычна ідзеш сваёй дарогай. Ты—выдатны работнік, цябе характарызуе асцярожнасць, памножаная на тваю далікатнасць.

5. Ты — энтузіяст, жадаеш заўсёды быць на сцэне і не любіш заставацца ў цяні. У жыцці заўсёды ёсць шанц, і ты яго скарыстоўваеш, не вельмі турбуючыся аб заўтрашнім дні. Жывучы так інтэнсіўна, ты не церпіш вакол сябе лянівых і дробязных.

6. Ты вельмі чуйны да акружаючых цябе людзей. Умееш працаваць і назіраць. Твае спагадлівасць і самаадданасць дазваляюць табе дабівацца поспехаў у жыцці.

7. Ты — чалавек, поўны агню, таварыскі, прыцягваеш людзей, як сапраўдны магніт. Не пераносіш інерцыі, застою. Цябе вабяць падарожжы і ўсё, што дазваляе мяняць лад жыцця.

8. Ты надзелены здольнасцю знаходзіцца ў пастаяннай актыўнасці, задаваць многа пытанняў і адказваць самому «без дыпламатычнасці». Табе падабаюцца новыя і нечаканыя праблемы, якія твой розум здольны вырашыць.

9. Ты ўмееш бясстрасна ацэньваць блізкіх і лёгка адаптуешся да любых умоў. Па натуры ты — ідэаліст, але на твой характар уплывае пачуццё дыстанцыі, якую ты трымаеш паміж сабой і іншымі людзьмі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

26 кастрычніка

ПРАГРАМА БЕЛАРУСКАГА ТЭЛЕБАЧАННЯ

12.55. «Вароты ў будучыню». Дак. фільм.
13.25. Адраджэнне. Беларуская суполка ў Санкт-Пецярбурзе.
14.15. Тэлевізійны дзіцячы дзень. Падказкі на манжэтах.
14.55. Я і мы.
15.55. Будзьце здаровымі! Аб карысці аздараўленчага галадання. Прамая лінія.
16.55. Мерыдыян. Міжнародны турызм — у Беларусі.
17.40. Гаворым па-беларуску (паўтор).
18.00. «Пакацігарошак», «Цуды ў Гусляры». Мультфільмы.
18.30. Рэпартаж з музычнага дзіцячага конкурсу песні «Спяваючае кураня» ў г. Цалінаградзе Казахстана.
19.00. Панарама.
19.25. Відэаканал «5+».
20.45. Калыханка.
21.00. Футбол. «Дынама» (Брэст) — «Ніва» (Вінніца»).
21.50. Тэлебіржа.
22.05. Працяг відэаканала «5+».

ПЕРШАЯ ПРАГРАМА

12.00. Свет захопленых. «Дамком».
12.15. Успамін пра песню.
12.50. Экалагічны агляд.
13.05. «Парк культуры». Мультфільм.
13.10. Фільмы рэжысёра А. Бялінскага. «Жаніцьба Бальзамінава».
14.15. Дапамажы сабе сам.
15.00. ТСН.
15.15. Мастацкі фільм «Казка пра згублены час».
16.45. «Людзі і гісторыя».
17.45. «Цудоўны горад Масква». Фільм 1-ы «Золатагаловая сталіца».
18.30. «Пчала Мая». 17-я серыя «Мая і сараканожка пан Іранімус».
18.55. «У гонар артыста». Спецыяльны выпуск праграмы «Тэатр і ТБ», прысвечаны 80-годдзю А. Райкіна.
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. «Другое жыццё Эдзі Хольма» (Дацкае тэлебачанне).
23.10. «Каханне з першага погляду». Дзень 1-ы.
23.50. ТСН.
0.10. «Гісторыя аднаго бенефісу». Шоу Бары Алібасава «На-на».
1.25 «Крыніца». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі.

РАСІЙСКІ КАНАЛ

14.00. «Свая званіца».
14.20. «Добра забытае старое...» Аб вяртанні народных традыцый.
15.05. Выратуй і захавай. «Заложнікі».
16.00. Кубак свету па футболу сярод інвалідаў.
16.25. ТВА «Рэспубліка» паказвае...».
17.20. Дом на Чыстых Прудах (Цэнтр Р. Быкава).
19.00. Парламенцкі веснік Расіі.
19.10. Праграма У. Познера і Ф. Донах'ю.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Міс Прэса СССР».
21.15. Чэмпіянат СССР па баскетболу. ВЭФ (Рыга) — ЦСКА.
21.55. Расмузімпарт.
23.00. Весткі.
23.20. «Джазавы параход». Музычная праграма.
23.50. «Эрацісіма». Мастацкі фільм (Францыя).

27 кастрычніка

ПРАГРАМА БЕЛАРУСКАГА ТЭЛЕБАЧАННЯ

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Парады ўрача.
9.00. «СЭР». Мастацкі фільм.
10.15. Выступленне узорнага ансамбля танца «Лянок» Палаца культуры МТЗ.
10.55. Каб дапамагчы чалавеку. Цэнтр міласэрнасці ў г. Бабруйску.
11.25. Гамбіт. Шахматны клуб.
11.55. Час пісьма.
12.55. Тэлевізійны экалагічны веснік.. Аб праблемах старадаўніх паркаў.
13.30. «Адна кропля». Мультфільм.
13.45. Хакей. «Дынама» (Мінск) — «Авангард» (Омск)
15.15. «Ад і да». Тэлебіржа.
15.30. Ало! Ёсць пытанне. На пытанні тэлегледачоў адказвае начальнік Беларускага ўпраўлення Дзяржаўнага таможнага кантролю СССР П. В. Крачко. Прамая лінія.
16.30. Запрашаем на вячоркі. Вёска Багатырская Полацкага раёна.
17.40. Аб партыях без дыпламатыі. Беларуская сацыял-дэмакратычная грамада.
18.40. Панарама.
19.00. Футбол. «Дынама» (Мінск) — «Спартак» (Уладзікаўказ).
19.50. Вечар сімфанічных прэм'ер у Белдзяржфілармоніі.
20.45. Калыханка.
21.00. «Гарманісты», «Уральскае трыо».
21.45. «Каскад». Кантакт. Інфармацыя. Рэклама.
22.00. А. Петрашкевіч. «Прарок для Айчыны». Спектакль Беларускага тэлебачання.

ПЕРШАЯ ПРАГРАМА

8.00. Рытмічная гімнастыка.
8.30. ТСН.
8.45. Тыраж «Спортлато».
9.00. Наш сад.
9.15 Раным-рана.
10.00. На службе Айчыне.
11.00 Ранішняя зорка.
12.00. Клуб падарожнікаў.
13.00. Сельская гадзіна.
14.00. «Шмат галасоў — адзін свет», «Павучыха і слон».
14.05. Мультфільм.
14.25. Новыя імёны. Маладыя выканаўцы.
15.00. ТСН.
15.15. «Новае пакаленне выбірае». Юніёр-банк.
16.25. Міжнародная панарама.
17.10. Уолт Дысней прадстаўляе...
18.00. Футбол. «Спартак» (Масква) — «Тарпеда».
19.50. Маст. фільм «Кандыдат».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Спартыўны вечар.
23.10. ТСН.
23.20. «Каханне з першага погляду». Дзень 2-гі.
23.55. Куміры: Саша Хлапкоў і група «Маленькі прынц».
0.25. ІТВА «Астра» прадстаўляе: «І было ў іх вяселле».
0.55. Чэмпіянат ЗША па баскетболу сярод прафесіяналаў НБА. Фінал.

РАСІЙСКІ КАНАЛ

8.00. На зарадку станавіся!
8.20. Хвіліны паэзіі.
8.35. Мультфільмы.
9.20. «Сёння давайце думаць». Пра цэнтр творчай рэабілітацыі.
9.50. «Да Новай зямлі». Дак. фільм.
10.30. Джэнтльмен-шоу. Выпуск 3-ці.
11.00. «Кравец-2». Дак. фільм.
12.30. Паралелі. «Прагулкі... з гісторыяй».
13.00. Мультфільм.
13.15. «Невядомыя культуры». Перадача 2-я.
14.00. Святое і вечнае.
14.20. «Кніжны бум».
14.35. Дак. экран Расіі.
15.35. «Чырвоныя вяселлі». Мастацкі фільм (Францыя).
17.10. ТВА «Рэспубліка» паказвае...
18.20. «Сам-насам пры сведках». Сустрэча з Л. Вайкуле.
19.00. «Лосеўскія гутаркі». Адвага духу». Перадача 3-я.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «За тых, хто ў дарозе». Дак. фільм.
21.05. Чэмпіянат СССР па віндсерфінгу. Перадача з Анапы.
21.25. «У пошуках жанру». Л. Філатаў.
23.00. Весткі.
23.20. «К-2» прадстаўляе. Медыя.

Праграма тэлеперадач

28 кастрычніка, ПАНЯДЗЕЛАК

Праграма Беларускага тэлебачання

16.30 Геаграфія Беларусі. 9 клас.
17.00. «Асцярожна! Карасі!», «Падушка для сонейка». Мультфільмы.
17.20. «Дарога дадому», «Казкі-недаказкі». Фільмы-канцэрты.
18.00. Вучымся бізнесу. Праблемы прадпрымальніцтва.
18.30. Дак. фільм.
19.00. Панарама.
19.25. «Вы нам пісалі...»
19.35. Зямля трывогі нашай. Калгас «Сацыялістычны шлях» Крычаўскага раёна.
19.50. Ліра. Частка 1-я.
20.45. Калыханка.
21.00. Іграе Дзяржаўны канцэртны аркестр Беларусі. У праграме — інструментальныя п'есы беларускіх кампазітараў.
21.30. Спартыўны тэлекур'ер.
21.55. Ліра. Частка 2-я.
22.50. «Візіт да Ван Гога». Мастацкі фільм.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. «КААДП». Мультфільм. 4—7-я серыі.
9.45. Новае пакаленне выбірае. «Юніёр-банк».
11.00. «Руская песня». Аб творчасці мастака В. Барысава-Мусатава.
11.25. Народныя казкі і прытчы розных краін. «Павучыха і слон» (кот-д'Івуар).
11.30. Футбольны агляд.
12.00. ТСН.
12.10. Аперэта, аперэта.
13.10. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
14.00. Дзелавы чалавек.
15.00 ТСН (з сурдаперакладам).
15.10. «Гэта было... было...»
15.35. «Візіт да Мінатаўра». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
16.50. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
17.50. «Вера без справы мёртвая». Гутарка народнага дэпутата СССР К. Лубенчанкі з выдаўцом і прапаведнікам М. Маргулісам (ЗША).
18.25. Блакнот.
18.30. ТСН.
18.40. «Урокі музыкі». Фільм-спектакль Тэатра імя У. Маякоўскага.
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Мастацка-публіцыстычны фільм «Круг». 1-я серыя.
22.30. Канцэрт аркестра «Віртуозы Масквы».
23.00. ТСН.
23.15. Аўтарскае тэлебачанне. «Апошні піск».
0.15. «Куміры». Наталля Гулькіна і група «Зоркі».
0.45. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.15. «Успаміны без даты». Мастацкі фільм.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Італьянская мова.
8.45. «Светлячок». Мультфільм.
8.55. «Кантакт-форум».
9.25. Гутаркі пра рускую культуру. Перадача 7-я.
10.00. На V з'ездзе народных дэпутатаў РСФСР.
17.00. С. Пракоф'еў. Канцэрт для скрыпкі з аркестрам № 1 рэ мажор.
17.25. «Узлёты і пасадкі». Дак. фільм.
18.30. Хакей. «Дынама» (Масква) «Крылы Саветаў».
20.50. Добрай ночы, малышы!
21.05. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. «Пятае кола».

29 кастрычніка, АЎТОРАК

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Ад і да». Тэлебіржа (паўтор).
9.00. Геаграфія Беларусі. 9 клас.
9.30. «Візіт да Ван Гога». Мастацкі фільм.
10.50. «Уверх па лесвіцы». Кінанарыс.
11.00. Пятае кола.
13.00. Весткі.
13.15. «Яры». Мастацкі фільм. 1-я серыя.
14.35. Канцэрт Дзяржаўнага ансамбля песні і танца Мардовіі «Умарына».
15.15. Рытмічная гімнастыка.
16.30. Прыродазнаўства. 3-ці клас.
16.50. «З робатамі не жартуюць». Мастацкі фільм.
18.00. «Няхай будзе!», «І кутамі хата красная». Дак. фільмы.
18.55. Наш каментарый. «Дэпутаты ў законе».
19.00. Панарама.
19.20. Процістаянне. Маральна-прававая праграма.
20.50. Калыханка.
21.05. «Захавальнік». Дак. фільм.
21.25. Тэлебіржа.
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. «КААДП». Мультфільм. 8-я, 9-я серыі.
9.25. Дзіцячая гадзіна (з урокам нямецкай мовы).
10.25. «Урокі музыкі». Фільм-спектакль. Аўтар — Л. Петрушэўская.
11.45. Біржавыя навіны.
12.00. ТСН.
12.10. Працяг фільма-спектакля «Урокі музыкі».
13.15. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
14.15. «Тэлемікст».
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.10. «Спартыўныя куміры нашай маладосці». Л. Латыніна.
15.30. «Візіт да Мінатаўра». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
16.40. Разам з чэмпіёнамі.
16.55. Дзіцячы музычны клуб.
17.40. Палітычныя дыялогі.
18.10. «Птушкі побач з намі».
18.25. Блакнот.
18.30. ТСН.
18.45. Біржавыя навіны.
19.00. Вечар Турэцкага тэлебачання.
19.45. Мастацкі фільм «Млечны шлях» (Турцыя). 1-я серыя.
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Мастацкі фільм «Млечны шлях». 2-я серыя.
22.40. Мастацка-публіцыстычны фільм «Круг». 2-я серыя.
23.40. ТСН.
23.55. «Антарктыда. Пункт вяртання».
0.25. Гутаркі з епіскапам В. Радзянкам. Перадача 15-я.
0.50. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.25. «Каралі і капуста». Мастацкі фільм. 1-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Французская мова. 1-ы год навучання.
8.45. Французская мова. 2-гі год навучання.
9.15. Размінка для эрудытаў.
9.45. «Сібір на экране». Кіначасопіс.
9.55. Давайце пагаворым. А. Райкін. Перадача 1-я.
17.00. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
18.00. Узыходжанне да прафесіі інжынер. Пра Нікалаеўскі караблебудаўнічы інстытут.
18.30. Размінка для эрудытаў.
19.00. Дзённік з'езда.
19.15. «Далёкі Усход».
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Дзеці на востраве музыкі». Пра дзіцячую музычную школу імя Гнесіных.
21.00. Чэмпіянат Расіі па віндсерфінгу.
21.15. Незалежная Расія. «Тарускія старонкі».
22.15. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.

30 кастрычніка, СЕРАДА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Алтайкія эцюды». Кінанарыс.
9.00. Прыродазнаўства. 3 клас.
9.20. Ліра.
11.10. Экран беларускага кіно. «Філіял».
12.45. «На варце прыроды». Кінанарыс.
13.00. Весткі.
13.15. «Яры». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
14.30. Канцэрт фартэпіяннай музыкі.
15.10. «Маналогі на графскіх руінах». Дак. фільм.
16.30. Лялечны спектакль «Граф Глінскі-Папялінскі».
17.35. «Казка пра старое рэха», «Плошча Кардонных гадзіннікаў». Мультфільмы.
18.00. «Пачарпні з роднай крыніцы», «Тэатр — мая работа». Дак. фільмы.
19.00. Панарама.
19.25. Наш каментарый. «Леў рублю — не таварыш».
19.30. Зваротная сувязь. Па матэрыялах пошты рэдакцыі грамадска-палітычных праграм.
20.20. «На рынгу — прафесіяналы». Да міжнародных спаборніцтваў па кікбоксінгу.
20.45. Калыханка.
21.00. «Дакрананне». Дак. фільм.
21.35. Бізнесклуб «Партнёр» прапануе... Біржавыя навіны.
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. «КААДП». Мультфільм. 10, 11-я серыі.
9.25. Разам з чэмпіёнамі.
9.40. Дзіцячы музычны клуб.
10.25. Мастацкі фільм «Брацэнік».
12.00. ТСН.
12.10. «Калі б не гэта музыка...» Дак. фільм.
12.40. «На шляху да Альбервіля».
13.10. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.15. «Сёння і тады».
15.45. «Візіт да Мінатаўра». Мастацкі фільм. 3-я серыя.
17.00. Мультфільм.
17.10. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
18.10. Свет захопленых «Аўто».
18.25. Блакнот.
18.30. ТСН.
18.45. «Планета».
19.15. «Иностранная литература» ў 1992 годзе.
19.25. Мастацкі фільм «Брацэнік».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Падарунак меламану. Спявае Д. Хварастоўскі.
22.15. Мастацка-публіцыстычны фільм «Круг». 3-я серыя.
23.10. «Сямейная хроніка старых знаёмых». «Маша». 1-я і 2-я серыі. У перапынку — ТСН.
1.05. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.35. «Каралі і капуста». Мастацкі фільм. 2-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Нямецкая мова. 1-ы год навучання.
8.45. Нямецкая мова. 2-гі год навучання.
9.15. Дак. фільм «Цячэнне».
9.30. Ключ да сусветнага рынку.
10.00. А. Райкін. Перадача 2-я.
17.00. Выступае лаўрэат тэлерадыёконкурсу «Галасы Расіі» В. Гантар.
17.10. «Зігзаг удачы». Адборачны тур.
17.15. Ключ да сусветнага рынку.
17.45. «Янтарны пакой. Канец адной легенды». Дак. фільм.
19.00. Дзённік з'езда.
19.15. «Грані».
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. Праграма Філа Донах'ю. «СНІД. Шчырасць паміраючага».
21.25. «Паэзія ГУЛАГа». В. Мураўёў у праграме «На рагу «Праўды» і Ямскога поля».
22.15. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.

31 кастрычніка, ЧАЦВЕР

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Двое і адна». Мастацкі фільм.
10.05. «Напярэд. «Аргамак»!» Кінанарыс.
10.15. «А нам дапаможа робат». Мультфільм.
10.25. Культурныя куткі Масквы. Вечар паэзіі ў Доме вучоных.
11.00. «Так, вядзьмак!» Перадача з удзелам Ю. Тарасава.
11.40. Сялянскае пытанне. «Новы фермер».
11.55. Міс-Прэса СССР.
12.30. «За тых, хто ў дарозе». Дак. фільм.
13.00. Весткі.
13.15. «Яры». Мастацкі фільм. 3-я серыя.
14.35. Канцэрт музычнага фальклору РСФСР.
15.15. Рытмічная гімнастыка.
16.30. Выяўленчае мастацтва. 3-ці клас.
16.50. «Казка пачынаецца». Мультфільм.
17.20. Асабісты погляд. Праграма для падлеткаў.
18.00. «Аміна». Дак. фільм.
18.35. Зачытайце мае пісьмо...
18.40. Панарама.
19.00. Адкрыццё міжнароднага фестывалю сучаснай камернай музыкі.
19.45. Тыдзень беларускага ўрада. Служба інфармацыі Савета Міністраў Беларусі паведамляе...
20.00. Адкрыццё міжнароднага фестывалю сучаснай камернай музыкі. (Працяг).
20.45. Калыханка.
21.00. «Дакладнасць прызямлення», «Формула кальца». Дак. фільмы.
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.05. «КААДП». Мультфільм. 12-я серыя.
9.15. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
10.15. «Сямейная хроніка старых знаёмых». Дак. фільм «Маша». 1-я і 2-я серыі.
12.00. ТСН.
12.10. Паводле зводак МУС.
12.25. Канцэрт Дзяржаўнага ансамбля танца Беларусі.
13.10. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
14.15. «Тэлемікст».
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.15. «Калі вам за...»
16.00. «Візіт да Мінатаўра». Мастацкі фільм. 4-я серыя.
17.10. Экалогія. Грамадства. Чалавек.
17.40. ...Да 16 і старэйшым.
18.25. Блакнот.
18.30. ТСН.
18.45. Паводле зводак МУС.
19.00. Мастацкі фільм «Мальтыйскі сокал» (ЗША).
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. «Музыка ў эфіры». У перапынку — ТСН.
23.55. «Працяг вады». Пра творчасць І. Бродскага (Германія).
0.25. Гутаркі з епіскапам В. Радзянкам. Перадача 16-я.
0.55. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.40. «Вяселле Крачынскага». Мастацкі фільм. 1-я серыя.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
8.45. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
9.15. «Стагоддзяў пазванкі». Дак. фільм.
9.45. ТэлеЭКА. Часопіс.
17.00. «Зайчаня заблудзілася». Мультфільм.
17.10. Э. Гілельс. Да 75-годдзя з дня нараджэння.
17.40. «Здароўе» (з сурдаперакладам).
18.10. «Калыханка для асуджаных».
18.30. «ТэлеЭКА». Часопіс.
19.00. Дзённік з'езда.
19.15. «Грані».
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Пятае кола».
22.15. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.

1 лістапада, ПЯТНІЦА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «У гарах Урала». Кінанарыс.
9.00. Выяўленчае мастацтва. 3 клас.
9.20. «Чэгем». Дак. фільм.
9.35. Свет грошай Адама Сміта.
10.15. «Рэмбрант».
11.00. «К-2» прадстаўляе: «Медыя».
11.45. «Кунгурскі феномен». Кінанарыс.
12.00. Міжнародны фестываль сучаснай камернай музыкі. Трансляцыя з залы Саюза кампазітараў Беларусі.
13.00. Весткі.
13.15. «Яры». Мастацкі фільм. 4-я серыя.
14.35. С. Рахманінаў. Сімфонія № 3 ля мінор.
15.15. Дак. фільм рэжысёра В. Гладышава «Рускі конь».
16.30. «Дадабай і будзільнік», «Домік для ўсіх», «Асляня». Мультфільмы.
17.05. «Пакутнікі трохкутнікаў». Навукова-пазнавальная праграма. Цыкл «Кантакт».
18.00. Сістэма «Ньюс». Праграма студыі «Весьціца».
18.15. «Дыскусія на тэму...» Аб прыватызацыі.
19.00. Панарама.
19.25. Наш каментарый. «Атыбаты, ішлі дэбаты».
19.30. «Ёсць куток на зямлі». Кінанарыс.
19.40. Падарожжа ў Эльзас. Сустрэчы і адкрыцці. Перадача 1-я.
20.20. Творчае аб'яднанне «Амега-спорт» прадстаўляе: «Дынама» буйным планам. Міхаіл Маркхель.
20.45. Калыханка.
21.00. «Цунамі». Дак. фільм.
21.25. Тэлебіржа.
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Першая праграма

6.30. Раніца.
9.00. «Казка за казкай». Мультфільм.
9.15. ...Да 16 і старэйшым.
10.00. «Музыка ў эфіры».
12.00. ТСН.
12.10. «Певень на каньках». Фільм-канцэрт.
13.00. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
14.30. «Брыдж». Тэлебіржа.
15.00. ТСН (з сурдаперакладам).
15.10. Сюіта з музыкі А. Хачатурана да драмы М. Лермантава «Маскарад».
15.30. «Візіт да Мінатаўра». Мастацкі фільм. 5-я серыя.
16.40. Мультфільмы.
17.10. Гандбол. Міжнародны турнір. Перадача з Галандыі.
17.40. Біржавыя навіны.
18.10. Свет захопленых. «Кветкі ў доме».
18.30. ТСН.
18.45. Партнёр.
19.15. Чалавек і закон.
20.00. «ВіД» прадстаўляе: «Поле цудаў».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. «ВіД» прадстаўляе. У перапынку — ТСН.
1.10. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.40. «Вяселле Крачынскага». Мастацкі фільм. 2-я серыя.

Расійскі канал

8.15. Англійская мова. 1-ы год навучання.
8.45. Англійская мова. Сямейны альбом (ЗША).
9.15. «За фасадам». Дак. фільм.
17.00. Наш сад.
17.15. «Свет грошай Адама Сміта».
17.55. Паэтычны вернісаж Э. Межэлайціса.
19.00. Дзённік з'езда.
19.15. Трэцяе сасловіе. «Аляксей Мікалаевіч Кон Ен Гу».
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Дзень добры, зброя?» Аб падпольнай вытворчасці зброі на Кіраўскім (Пуцілаўскім) заводзе.
20.55. «Асамблея неўтаймаванай моды». Міжнародны фестываль мадэльераў-авангардыстаў у Рызе.
21.30. Чэмпіянат свету па парапланy.
21.45. «Пецярбургскія магікане». М. Сіманаў.
22.15. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.
23.00. Весткі.
23.20. Справаздача аб рабоце V з'езда народных дэпутатаў РСФСР.

2 лістапада, СУБОТА

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Кондар». Мастацкі фільм.
10.20. «Мая дудка». Да 100-годдзя «Дудкі беларускай» Ф. Багушэвіча.
10.45. Тыдзень планеты.
11.00. «Дарога на Курапаты». Дак. фільм.
12.00. Міжнародны фестываль сучаснай камернай музыкі. Трансляцыя з Мінскага музычнага ліцэя.
13.05. Паказвае Гомель. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма.
14.05. «Пустамеля», «Леапольд і залатая рыбка». Мультфільмы.
14.30. Хто яшчэ адчыніць акно ў Еўропу? Сацыяльна-эканамічнае развіццё эксперыментальна-вытворчага аб'яднання «Задняпроўскае» Аршанскага раёна.
15.00. Беларускі каляндар. Сёння — Дзяды.
15.05. А. Мдзівані. Сюіта з балета «Анафема».
15.55. Паміж намі, жанчынамі. Мы і нашы дзеці.
16.40. Творчае аб'яднанне «Амега-спорт» прадстаўляе: «Дынама» — буйным планам. Валерый Вялічка.
17.00. Падарожжа ў Эльзас. Адносіны дзяржавы да старасці. Перадача 2-я.
17.55. Футбол. «Дынама» (Мінск) — «Арарат» (Ерэван).
19.50. Панарама.
20.15. «Няхай так і будзе». Музычная праграма з удзелам М. Скорыкава.
20.45. Калыханка.
21.00. «Мінут прыемных сустрэча». Фільм-канцэрт.
21.25. Тэлебіржа
21.40. Тэлебізнесклуб «Партнёр». Сустрэча беларускіх прадпрымальнікаў з першым намеснікам Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М. У. Мясніковічам і народнымі дэпутатамі.
23.00. Міжнародны фестываль сучаснай камернай музыкі.

Першая праграма

6.30. Мультфільмы «Зялёны конік», «У порце».
7.00. Рытмічная гімнастыка.
7.30. Суботняя раніца дзелавога чалавека.
8.30. ТСН.
8.45. Відэаканал «Садружнасць».
10.00. Наш сад.
10.30. Ранішняя забаўляльная праграма.
11.00. Экалагічныя навіны.
11.15. Фільмы рэжысёра С. Коласава. «Душачка».
12.45. Па старонках перадачы «Пад знакам «пі».
13.30. Свет захопленых. «Увага, здымаю!»
13.45. Музычны кіёск.
14.15. Гэта вы можаце.
15.00. ТСН.
15.15. «Дон Жуан». Фільм-спектакль тэатра лялек пад кіраўніцтвам С. Абразцова.
16.45. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
17.05. «Цудоўны горад Масква». Фільм 2-гі «На старажытных рубяжах».
17.35. «Пчала Мая». 18-я серыя. «Пiліп трапіў у пастку».
18.00. Футбол. Чэмпіянат СССР
19.50. Мастацкі фільм «Знахар» (Польшча). 1-я серыя.
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. «Знахар». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
22.45. Тэлешоу «50×50». У перапынку — ТСН.
2.35. Акрабатыка. Чэмпіянат Еўропы.
3.05. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.

Расійскі канал

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. «У свеце фальклору. Невядомыя культуры».
9.00. Праграма для дзяцей.
10.00. «К-2» прадстаўляе: XX стагоддзе ў кадры і за кадрам.
11.00. «Плюс адзінаццаць».
13.00. «Санкт-Пецярбургскі балет». Перадача 1-я.
14.00. «Асабістая думка».
14.20. «Дом на Чыстых прудах». Цэнтр Р. Быкава.
15.50. «Натуральна, як дыханне». Мастак Ю. Габанаў.
16.20. «Прыгоды іншаземца ў Расіі».
16.40. «Бонскае лета». А. Градскі, А. Камбурава, Н. Бабкіна, А. Жыромскі, Б. Васільеў на фестывалі мастацтваў у ФРГ.
18.10. «Белая варона».
19.10. Праграма Уладзіміра Познера і Філа Донах'ю.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. «Хрэсны шлях». Фільм Ю. Поднiекса.
21.45. Кубак «Данхіл» па гольфу.
22.25. «Дубль-В».
23.00. Весткі.
23.20. Праграма «А».

3 лістапада, НЯДЗЕЛЯ

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. «Непрыкаяны». Мастацкі фільм.
10.15. Фантклуб. Тэлевізійны клуб аматараў фантастыкі.
10.55. «Верашок». Мультфільм.
11.15. Міжнародныя спаборніцтвы па кікбоксінгу.
12.00. Міжнародны фестываль сучаснай камернай музыкі.
13.00. Вас выклікае Спартландыя.
14.20. «Фантазія». Фільм-канцэрт.
14.40. Кінаэкран-91. Лістапад.
16.00. Міжнародны фестываль сучаснай камернай музыкі. Круглы стол у Саюзе кампазітараў рэспублікі.
17.10. «Ад і да». Тэлебіржа.
17.25. Творчае аб'яднанне «Амега-спорт» прадстаўляе: «Дынама» буйным планам. Міхаіл Вяргеенка.
17.45. Падарожжа ў Эльзас. Хто абараняе правы працоўных. Перадача 3-я.
18.40. У кадры і за кадрам.
19.00. Панарама.
19.25. «Пясняр зямлі беларускай». Свята песні, прысвечанае 100-годдзю з дня нараджэння Р. Р. Шырмы.
20.00. «З далёкіх прыпяцкіх балот...» Беларускае Палессе.
20.45. Калыханка.
21.00. «Цудоўныя азёры», «Планета не толькі людзей». Дак фільмы.
21.40. Крок.

Першая праграма

8.00. Спорт для ўсіх.
8.30. ТСН.
8.45. Тыраж «Спортлато».
9.00. «Прызнанне ў каханні».
9.15. Раным-рана.
10.00. На службе Айчыне.
10.45. Ранішняя зорка.
11.45. Клуб падарожнікаў.
12.45. Сельская гадзіна.
13.45. Кінапанарама.
15.00. ТСН.
15.15. Ведзі.
16.00. Дак .фільм «На цёплай зямлі».
16.10. Марафон-15.
17.10. Народныя казкі і прытчы розных краін. «Гарачая галава» (Інданезія).
17.15. Міжнародная панарама.
18.00. Уолт Дысней прадстаўляе...
18.50. Мастацкі фільм «Анекдот».
21.00. Інфармацыйная праграма.
21.40. Футбольны агляд.
22.10. Пад знакам Задыяка. Шалі. Забаўляльная праграма.
23.40. ТСН.
24.00. ІТВА «Астра» прадстаўляе: «Не святыя гаршкі лепяць».
0.20. Акрабатыка. Чэмпіянат Еўропы.
0.50. Тэніс. Адкрыты чэмпіянат Парыжа.
1.50. «Блакітны леў». Мастацкі фільм.

Расійскі канал

8.00. На зарадку станавіся!
8.15. Дакументальны фільм.
8.30. «Дом, у які вяртаюцца...» Аб сельскім сямейным хоры.
9.00. Дакументальны экран Расіі.
10.00. Бенефіс пісьменніка А. Трушкіна.
11.00. «Скарбы Пскова».
11.40. «Адзін на адзін пры сведках». В. Зінчук.
12.30. «Акно».
13.00. Па цыганскіх дарогах Пятра Дэметра.
14.00. Святое і вечнае.
14.20. «Паралелі». Л. Белавусава і А. Пратапопаў.
14.55. «Дзесятая ахвяра». Мастацкі фільм (ЗША).
16.25. Рэгбі. Чэмпіянат Еўропы. СССР—Італія.
17.10. У. Шэкспір. «Кароль Лір». Спектакль Грузінскага Тэатра імя Шата Руставелі.
20.00. Весткі.
20.20. Добрай ночы, малышы!
20.35. Дабрачынны канцэрт з удзелам Ліны Мкртчан.
21.20. «Хрэсны шлях. Пастскрыптум». Фільм Ю. Поднiекса.
21.50. Міжнародны турнір па бадмінтону.
22.10. «К-2» прадстаўляе: «Кінограф».
22.55. Рэклама.
23.00. Весткі.
23.20. «Джаз-тайм».

НАДВОР'Е

26 кастрычніка

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 6.57, 16.50, 9.53; Віцебск — 6.50, 16.37, 9.47; Магілёў — 6.46, 16.39, 9.53; Гомель — 6.42, 16.38, 9.56; Гродна — 7.14, 17.04, 9.50. Брэст — 7.09, 17.10 10.01.

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае з праясненнямі надвор'е, месцамі невялікія ападкі. Тэмпература паветра ў Магілёве — 1—3, Брэсце, Гродна, Віцебску, Мінску — 2—4 градусы цяпла.

У наступныя двое сутак месцамі ападкі, вецер паўночнаусходні — 4—9 метраў у секунду, уначы 27-га — 0—5 градусаў марозу, 28-га — мінус 3 плюс 2 градусы, удзень — 0—5 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ. СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Літва і Беларусь падпісалі дэкларацыю аб добрасуседстве.

Фотарэпартаж. **«Вось дзе іх прыстанак».** Пра нашых суайчыннікаў, якія жывуць на звалках.

Завочная чытацкая лятучка: **«СБ—92», «Не спазніцеся з дабрынёй».**

«Мёртвыя душы». Нявыдуманая дэтэктыўная гісторыя, якая адбылася ў Мінскім псіханеўралагічным доме-інтэрнаце № 2. Пра яе расказвае оперупаўнаважаны Партызанскага РАУС г. Мінска Т. Максімаў і карэспандэнт А. Зельдзін.

Кантакт. **«На той свет і — назад».**

Дыялог з чытачом. **«Спаведзь на гандлёвую тэму».**

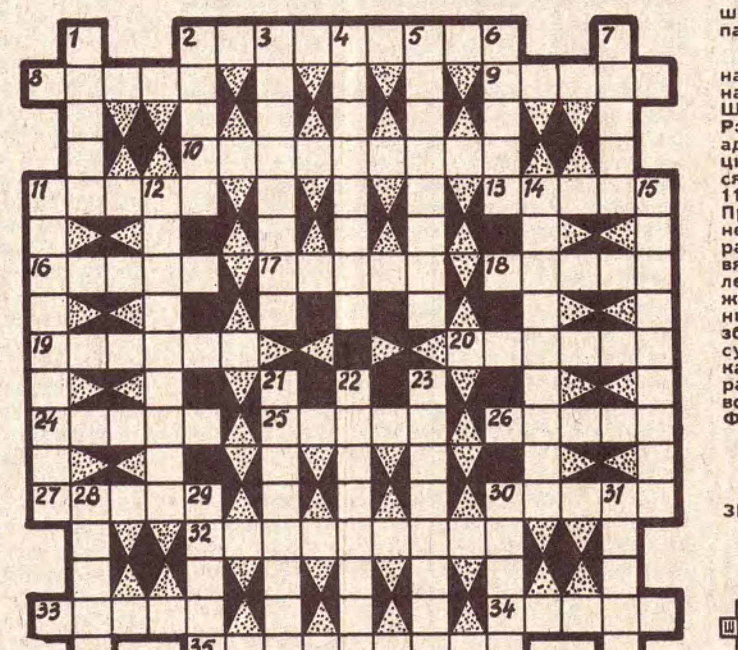
Рэпліка: **«Адзін «шанхай» на шасцярых».**

«Рэпарцьёр». Падборка.

Працяг крымінальнага нарыса **«Не забі!»**

Афіша дня.

Крыжаванка

ПА ГАРЫЗАНТАЛЯХ: 2. Прылада для шыцця. 8. Халодная зброя. 9. Ансамбль з васьмі выканаўцаў. 10. Від гарадскога транспарту. 11. Злакавая расліна. 13. Вынік рашэння матэматычнай задачы, прыкладу. 16. Падвясны ложак для адпачынку. 17. Хвароба зубоў. 18. Лісцевае дрэва. 19. Раставанне снегу. 20. Бухгалтарскі тэрмін. 24. Сумесная дзейнасць, супрацоўніцтва. 25. Клопат, нагляд. 26. Даўняя аптэкарская мера вагі. 27. Падтрымка, дапамога. 30. Драпежная марская рыба. 32. Прыбор для аўтаматычнага вылічэння ўзаемнай сувязі незалежных працэсаў. 33. Штучнае ўзвышэнне для дарогі. 34. Рашучая атака. 35. Вайсковы гаспадарчы работнік.

ПА ВЕРТЫКАЛЯХ: 1. Кляймо на скуры жывёлы. 2. Мінеральнае вадкае гаручае рэчыва. 3. Штрафны ўдар у футболе. 4. Рэчыва, якое мае ўласцівасць адпуджваць насякомых. 5. Спецыяльны судовы орган. 6. Рыба сямейства анчоўсаў. 7. Астатак. 11. Ярлык з копіяй рэцэпта. 12. Прыбор, які вымярае паскарэнне сілы цяжару. 14. Травяністая расліна, пустазелле. 15. Чалавек вялікай фізічнай сілы. 21. Калекцыянер ордэнаў, значкоў, жэтонаў. 22. Малюнак у авальным абрамленні. 23. Калекцыя, збор гуказапісаў. 28. Устойлівы субтрапічны вецер. 29. Афрыканская жывёла сямейства жыраф. 30. Часовае пазбаўленне волі. 31. Самая доўгая рака ў Францыі.

Склала Галіна ІГНАЦЮК. г. Брэст.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗМЕШЧАНУЮ 19 КАСТРЫЧНІКА

Фільмы тыдня

● **«ЗАКРЫТАЕ ГРАМАДСТВА»**
● **«СТУДЭНТКА»**
● **«СЛОВА ПРА ТУРГЕНЕВА»**
● **«Я АБ'ЯЎЛЯЮ ВАМ ВАЙНУ»**
● **«НЬЮ-ЙОРК, 4 РАНІЦЫ»**
● **«КАНЕЦ СТАРЫХ ЧАСОЎ»**

ВЫКЛІКА ЦІКАВАСЦЬ у гледачоў новая каляровая мастацкая кінастужка «Я АБ'ЯЎЛЯЮ ВАМ ВАЙНУ», пастаўленая рэжысёрам Яраполкам Лапшыным на Свярдлоўскай кінастудыі па сцэнарыю Валянціна Чарныха. [illegible] шматлікіх сяброў, герой уступае ў бескампрамісную барацьбу са злачынцамі і, выкарыстоўваючы разумныя тактычныя прыёмы, перамагае.

У галоўных ролях здымаліся Анжэліка Няволіна, Алена Танунц-Кавалеўская, Генадзь Сайфулін, Алег Корчыкаў, Наталля Патапава, Мікалай Сектыменка, Дзмітрый Налівайчук.

МАЛЕНЬКІ ПОЛЬСКІ правінцыяльны гарадок, дзе ўсяго дзве славутасці — кафэ «Бляск» і турма, дзякуючы якой працвітае кафэ, бо тут кормяцца і бавяць час служыцелі каталажкі і родныя зняволеных, што прыязджаюць да іх на спатканне. Сярод іх падарожнік-коміваяжор, непрызнаны музыкант, «прафесіянальны» збіральнік усемагчымых цудаў, група пажарнікаў і шмат іншых цікавых персанажаў, якіх аб'ядноўвае толькі адно — у кожнага хтосьці сядзіць у турме.

Тут, у гарадку, кожны другі трызніць Амерыкай. Кожны другі спіць і бачыць сябе ба- [illegible]

[illegible] ТАГРАФІСТЫ аддаюць на суд гледачоў каляровую мастацкую кінастужку «КАНЕЦ СТАРЫХ ЧАСОЎ», створаную рэжысёрам Іржы Менцэлем па матывах аднайменнага рамана Уладзіслава Ванчуры.

Галоўны герой карціны — былы палкоўнік рускай арміі, князь Аляксей Мікалаевіч Мегалрогаў жыве ў чэшскім замку ці то прыжывалам, ці то ганаровым госцем. Запаветная мара былога палкоўніка — вярнуцца ў Расію і зноў пасадзіць на рускі прастол цара. А пакуль князь гуляе ў віст і пастаянна ўспамінае слаўнае мінулае Радзімы і ўласныя прыгоды.

Галоўных герояў выконваюць Йозеф Абрхам, Ярамір Ганзлік, Рудольф Грушынскі, Іржы Адаміра.

НЯМЕЦКІМІ КІНАМАЙСТРАМІ створана каляровая мастацкая кінастужка «ЗАКРЫТАЕ ГРАМАДСТВА. Аўтар сцэнарыя — Клаус Похе, рэжысёр — Франк Беер.

У цэнтры кінаапавядання — гісторыя сямейнай пары, якая апынулася на грані разводу. Нежаданне зразумець адзін аднаго, няўменне бачыць жыццё [illegible]

[illegible] «СТУДЭНТКА» [illegible] раюць у карціне Сафі Марсо і Вінсент Ліндан.

У ТЫДНЁВАЙ КІНААФІШЫ значыцца і новая каляровая кінастужка «СЛОВА ПРА ТУРГЕНЕВА» вытворчасці кінастудыі «Цэнтрнавукфільм».

Карціна знята ў радавым маёнтку вялікага рускага пісьменніка І. С. Тургенева — Спаскім-Лутавінаве восенню 1990 года. Фільм гэты — своеасаблівы «роздум услых» аднаго са славутых сучасных вучоных, доктара філалагічных навук прафесара Панчанкі.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «СТУДЭНТКА».

РАДЫЁ

27 кастрычніка

6.15 — «Зямля і людзі». 7.20 [illegible] ёчасопіс. 18.00 — музычная праграма, прысвечаная калектыву вытворчага аб'яднання «Гомельаблаўтатранс» — 19.31 — «Паэзія». Радыёчасопіс. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.15 — вячэрняя казка. 20.45 — чэмпіянат СССР па гандболу. СКА (Мінск) — — «Цэлтніекс» (Рыга). 21.00 — У. Міхно. «Касі,каса». Апавяданне. 21.30 — «Музычны аўкцыён». 22.15 — «Мае сябры — музыканты джаза». 22.45 — «Спартыўны дзённік». 23.15 — «Моладзі пра музычнае мастацтва».

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Газета «Звязда» выходзіць згодна з адпаведнай пастановай Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь, у якой запісана аб тым, што «Звяздзе» даручана шырока асвятляць ход сёмай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку»

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 206.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12